

**Sprawozdanie z realizacji zadań
z zakresu wspierania rodziny
za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb
związanych z realizacją zadań**

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Spis treści

I.	REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY W 2020 ROKU	2
II.	SZCZEGÓŁOWE OMÓWIENIE REALIZACJI „GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019 – 2021” W 2020 ROKU	12
III.	INFORMACJA O POTRZEBACH ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY W 2021 ROKU	46

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

I. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY W 2020 ROKU

Państwo jest podmiotem odpowiedzialnym za stworzenie swoim obywatelom warunków, w których będą oni mogli funkcjonować i zaspokajać potrzeby. Kierując się tym wskazaniem, „dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”, uchwalono ustawę z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821).

W myśl zapisów rzeczony ustawy, w gminie, przypisane jej zadania z zakresu wspierania rodziny, wykonywane są przez organ stanowiący i kontrolny - czyli radę gminy czy radę miejską oraz organ wykonawczy – wójta, burmistrza czy prezydenta miasta. Organ wykonawczy uprawniony jest do udzielenia upoważnienia do podejmowania decyzji administracyjnych, m.in., kierownikowi ośrodka pomocy społecznej. Zgodnie z powyższym, w Gminie Miasto Łowicz, zadania gminy, wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu. Dyrektor MOPS w Łowiczu, na podstawie Zarządzenia Nr 8A/2020 Burmistrza Miasta Łowicza z dnia 02.01.2020 r., jest upoważniony do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji.

Zgodnie z art. 179 ust. 1 ww. ustawy, Burmistrz Miasta Łowicza zobowiązany jest do przedłożenia, w terminie do 31 marca każdego roku, Radzie Miejskiej w Łowiczu rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny wraz z informacją o potrzebach związanych z ich realizacją.

Katalog zadań, zawartych w art. 176 rzeczony ustawy, pozwala na stworzenie w gminie spójnego systemu pomocy dziecku i rodzinie.

Do zadań własnych gminy, w myśl ww. zapisu, należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) (uchylona)
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 *pomoc rodziny wspierającej* ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 *zadania ministra właściwego do spraw rodziny* ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W art. 8 ust. 1, 2, 3 ww. ustawy ustawodawca określił **zakres przedmiotowy wsparcia, jakiego należy udzielić rodzinie doświadczającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.**

„ 1. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.

2. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

3. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.”

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego, rodzin wspierających.

W myśl art. 10 ww. ustawy, **pracę z rodziną** organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190 (*zlecenie realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego*).

Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej "grupami wsparcia" lub "grupami samopomocowymi".

Praca z rodziną prowadzona jest zarówno w rodzinie wymagającej wsparcia, by mogła ona poradzić sobie z trudnościami, aby nie doszło do działań interwencyjnych w postaci umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ale także w rodzinie w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza tą rodziną. Z 3 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w 2020 r. 3 dzieci przebywało w pieczy zastępczej.

Na podstawie art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w przypadku, gdy MOPS poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny Ośrodka przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818 i 2473) i dokonuje analizy sytuacji rodziny. Jeśli wynika z niej konieczność podjęcia przez asystenta rodziny współpracy z rodziną, pracownik socjalny wnioskuje do Dyrektora MOPS o jego przydzielenie.

Również sąd, na mocy postanowienia, może zobowiązać rodziców małoletnich dzieci do współpracy z asystentem rodziny.

Asystent rodziny pracuje w ramach zadaniowego czasu pracy, co umożliwia dostosowanie godzin pracy do indywidualnych potrzeb rodziny, a pracę z rodziną prowadzi w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę.

W 2020 r. w MOPS w Łowiczu zatrudnionych było 3 asystentów rodziny: 1 na ¼ etatu oraz 2 w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym 1 z asystentów rodziny (w ramach ½ etatu), a 2-gi (w ramach wypłacanego dodatku) realizowali zadania w Projekcie Port „Szczęśliwa Rodzina” współfinansowanym jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 Oś Priorytetowa 09-IX Włączenie społeczne Działanie 02-IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Poddziałanie 01 – IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne.

Asystenci ci w 2020 r. współpracowali łącznie z 40 rodzinami z 97 dziećmi w tych rodzinach, w tym: z 11 rodzinami wielodzietnymi, a 9 rodzin zostało zobowiązanych do pracy z asystentem rodziny przez sąd. W ciągu 2020 r. w 14 rodzinach zakończono współpracę, w tym ze względu na: osiągnięcie/ częściowe osiągnięcie celów – 11 rodzin, zaprzestanie współpracy przez rodzinę – 1 rodzina, brak efektów – 1 rodzina, zmianę metody pracy – 1 rodzina.

W 2020 r. średni czas pracy asystenta rodziny z 1 rodziną wyniósł 16,68 miesięcy (łącznie z rodzinami asystenci pracowali od miesiąca, w którym z każdą z rodzin rozpoczęto współpracę do końca 2020 r. – 667 miesięcy/ 40 rodzin).

Do zadań asystenta rodziny, zgodnie z art. 15 ust. 1 ww. ustawy, należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym (przy czym plan pracy z rodziną, obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty);
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473 i 1818);
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218) lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Praca z rodzinami realizowana była na podstawie opracowanych wspólnie z rodzinami planów pracy. Asystenci rodzin w 2020 r. w pracy z rodzinami podejmowali szereg działań, które koncentrowały się przede wszystkim na poszukiwaniu rozwiązań trudnych sytuacji życiowych rodzin z dziećmi, objętych asystenturą. Zasadniczą metodą pracy asystentów rodziny było podążanie za rodziną i wspieranie jej na drodze do zmiany oraz uzyskania samodzielności życiowej. Podejmując współpracę z rodziną, asystenci rozpoznawali poziom jej destabilizacji, a następnie wspierali w działaniach prowadzących do osiągnięcia pozytywnych zmian, do wydobywania i pomnażania jej zasobów własnych, zawsze zgodnie z dobrem rodziny i w zindywidualizowanym tempie. Praca socjalno – wychowawcza z elementami terapii, realizowana przez asystentów rodziny w środowiskach objętych tym wsparciem, przybierała różną formę i była skierowana zarówno do rodziców, dzieci, jak i do całych rodzin.

Asystenci rodziny, przede wszystkim, prowadzili działania z zakresu wzbogacania potocznej wiedzy pedagogicznej rodziców o elementy naukowej wiedzy o wychowaniu dzieci i młodzieży (tzw. pedagogizację rodziców). Ponadto, w szczególności poruszane były zagadnienia dotyczące organizacji dnia w rodzinie, tworzenia harmonogramu obowiązków domowych w rodzinie, higieny (dbałość o higienę osobistą członków rodziny, czystość bielizny i innych części garderoby, zwalczanie wszawicy), bezpieczeństwa i zdrowia zwłaszcza dzieci oraz pozostałych członków rodziny (m.in.: dopilnowywanie wizyt kontrolnych, wykonywanie badań okresowych - bilansów, szczepień, stosowanie się do zaleceń lekarskich, też pomoc ze strony asystenta w umawianiu terminów wizyt u specjalistów: psychiatry, psychologa, okulisty, neurologa dziecięcego, na badania EEG i rezonansu magnetycznego, monitorowanie fizjoterapii i rehabilitacji dziecka, wspieranie rodzica podczas pobytu w szpitalu z dzieckiem, dostarczanie informacji nt. diety dla dziecka z cukrzycą), cech charakterystycznych etapów rozwoju dzieci (z uwzględnieniem diagnozowania w PPP poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości, zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci, też konieczności udziału dzieci w zajęciach wyrównawczo – kompensacyjnych) i również w zakresie pielęgnacji niemowlęcia (pokazywanie matce i towarzyszenie jej przy wykonywaniu tych czynności), prawa rodzinnego i opiekuńczego (informowanie o miejscach i terminach bezpłatnych porad prawnych), spędzania czasu wolnego, profilaktyki uzależnień (np. poradnictwo i wsparcie w zakresie zachowywania abstynencji alkoholowej i prowadzenia trzeźwego stylu życia, systematyczne towarzyszenie klientce w pomiarach trzeźwości na KPP). Działania prowadzone w rodzinach przez asystentów miały przede wszystkim przyczynić się do podniesienia umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziców i stopnia ich refleksyjności w procesie wychowania dzieci. Asystenci wskazywali na prawidłowe wzorce funkcjonowania rodziny. Pedagogizację realizowano w oparciu o wymianę informacji o wychowaniu, w tym konkretnego dziecka w danej rodzinie, w określonej rodzinnej sytuacji oraz

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

z wykorzystaniem sposobności do wspólnego poszukiwania rozwiązań problemów wychowawczych. Asystenci rodziny prowadzili treningi umiejętności rodzicielskich, mające na celu pomoc rodzicom w zrozumieniu fizycznych i emocjonalnych potrzeb dzieci, przyswojeniu przez rodziców praktyk wychowawczych, a także zachęcali do okazywania dzieciom miłości, akceptacji, które to sprzyjają rozwojowi oraz umocnieniu relacji pomiędzy nimi a dziećmi, odbudowaniu więzi między członkami rodziny. Podejmowali również działania metodyczne, służące podwyższeniu umiejętności interpersonalnych rodziców. Ważnym elementem pracy asystentów rodziny w środowiskach było poradnictwo i trening w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego (racjonalne gospodarowanie posiadanymi zasobami finansowymi w oparciu o ustaloną z rodziną hierarchię potrzeb, terminowe regulowanie zobowiązań finansowych rodziny, systematyczne wykonywanie prac domowych). W ramach udzielanego rodzinom wsparcia, asystenci prowadzili działania edukacyjne, polegające na informowaniu o działalności administracyjnej różnych instytucji oraz o sposobie załatwiania różnych spraw urzędowych (np.: pomoc w poprawie warunków mieszkaniowych – ubieganie się o przydział mieszkania z zasobów komunalnych czy z programu „Mieszkanie+”, zamiana mieszkania czy modernizacja mieszkania w celu dostosowania do potrzeb dziecka, w zakresie ubiegania się o przyznanie dodatku mieszkaniowego, możliwość spłaty zadłużenia czynszowego, pomoc w pisaniu pism: do Fundacji „Anioły Sprawiedliwości” celem odzyskania przez rodzinę środków finansowych bezprawnie zajętych przez komornika, do parabanków oraz dokumentów aplikacyjnych związanych z zatrudnieniem, pomoc w przygotowaniu wniosków alimentacyjnych i związanych z egzekucją należnych alimentów, pomoc w zabezpieczeniu laptopów/tabletów dla dzieci i dostępu do internetu w związku ze zdalnym nauczaniem, pomoc w uzyskaniu dla dzieci miejsc w placówkach oświatowych i wychowawczych, pomoc w uzyskaniu usługi asystenta osoby niepełnosprawnej oraz pomocy psychologicznej i obiadów w ramach realizacji projektu przez łowickie Centrum Wsparcia Społecznego, pomoc w uzyskaniu transportu do szpitali czy na badania specjalistyczne, pomoc w uzyskaniu dofinansowania z PFRON do turnusu rehabilitacyjnego i zakupu komputera, pomoc w sporządzeniu i złożeniu wniosku do ZUS o rentę socjalną, wsparcie w zakresie uzyskania przez rodziny pomocy w ramach akcji „Szlachetna Paczka”). Taka forma metodycznego działania miała za zadanie wyposażyć podopiecznych w wiadomości i umiejętności niezbędne do realizacji spraw na rzecz rodziny i domu. Niejednokrotnie asystenci rodziny towarzyszyli klientom w urzędach czy instytucjach (m.in. w UM, ZGM, PPP, KPP), aby nie tylko informować, ale również modelować poprawne zachowania, przy jednoczesnym zachęcaniu podopiecznych do aktywności i samodzielności. Asystenci rodziny, w ramach współpracy z rodzinami, wskazywali na możliwości skorzystania z różnorodnych form pomocy (np. w zakresie podjęcia terapii psychologicznej – indywidualnej, rodzinnej, w zakresie leczenia z uzależnienia), integracji i aktywizacji społecznej, motywowali do udziału w grupach samopomocowych (również informowali o miejscach i terminach spotkań), rozpowszechniali informacje o działalności placówek społeczno – kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych, zachęcając dzieci, młodzież i dorosłych do udziału w różnych zajęciach czy wydarzeniach. Współpracowali na rzecz rodzin nie tylko z pracownikami socjalnymi, ale i z innymi pracownikami służb społecznych (np. koordynatorami pieczy zastępczej), systemu oświaty (np. wychowawcami i pedagogami szkolnymi, wychowawcami w ośrodkach socjoterapii czy OHP) i służby zdrowia (pracownicy poradni POZ i specjalistycznych), kuratorami sądowymi czy też brali udział w spotkaniach multiprofesjonalnych (np. w posiedzeniach: Zadaniowych Zespołów Kooperacyjnych w ramach Projektu „Kooperacje 3D – model wielosektorowej współpracy na rzecz wsparcia osób i rodzin”, Zespołu ds. Asysty Rodzinnej, grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”). W działaniach skierowanych do dzieci, asystenci rodziny skupiali się przede wszystkim na motywowaniu do nauki, zachęcaniu do uczestnictwa w zajęciach pozaszkolnych (np. organizowanych przez Świetlicę Integracyjną „Słonko”). Prowadzili poradnictwo oraz inne działania dla dzieci pokazujące korzyści z ich aktywnego włączania się w życie rodziny (np. wspólne tworzenie zasad rodzinnych oraz ich przestrzeganie; motywowanie do wspólnego spędzania czasu wolnego – spacer, gry itp.;

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

motywowanie do realizowania obowiązków domowych; wskazywanie potrzeby dzielenia się przestrzenią i przedmiotami będącymi w posiadaniu rodziny oraz przestrzegania zasad korzystania z nich - np. z komputera). Asystenci rodziny w swojej pracy podejmowali działania stymulujące prawidłowy rozwój emocjonalny dzieci oraz wyrabiające u nich postawy prospołeczne, m.in. poprzez: okazywanie dzieciom zainteresowania, akceptacji i troski; chwalenie za osiągnięcia (nawet te najdrobniejsze), wsparcie emocjonalne w sytuacjach dla nich trudnych w domu, w szkole, grupie rówieśniczej; wzmacnianie i wspieranie dostosowania się do ustalonych zasad życia rodzinnego (np. dotyczących powrotu do domu o określonej godzinie, odrabiania zadanych prac domowych, wypełniania obowiązków domowych, właściwego komunikowania się z rodzicami czy rodzeństwem); informowanie o konsekwencjach wynikających z zachowań społecznie nieakceptowalnych (tj. kradzieże, bójki, wagary, używanie środków odurzających itp.).

Ponadto, wspólnie z pracownikami socjalnymi, asystenci rodziny w 2020 r., na prośbę sponsora firmy Amazon, wytypowali 40 rodzin z dziećmi, które otrzymały świąteczne paczki.

Działania podejmowane przez asystentów rodziny, w ramach zapisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, uzupełnia realizacja „**Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021**”, co szczegółowo zostało opisane w dalszej części niniejszego sprawozdania.

MOPS w Łowiczu, dążąc do zapewnienia integracji rodziny oraz przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu rodzin z terenu Łowicza, realizuje **projekt pod nazwą Port „Szczęśliwa Rodzina”**, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 Oś Priorytetowa 09-IX Włączenie społeczne Działanie dla Osi 02-IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Poddziałanie 01-IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne, stanowiący również bardzo ważny element „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021”.

Celem głównym Projektu jest wsparcie rodzin z dziećmi z terenu Miasta Łowicza, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych. Cel ten przez trzy lata, począwszy od 2019 r., jest realizowany poprzez cele szczegółowe, do których należą:

- zapewnienie pomocy socjalnej,
- podniesienie kompetencji rodzicielskich,
- pomoc w zapewnieniu prawidłowego rozwoju wzrastających w rodzinach dzieci,
- kompleksowa praca z rodziną, polegająca na świadczeniu usług asystenta rodziny, poradnictwa specjalistycznego, wsparcia terapeutycznego, organizowaniu grup wsparcia, zwiększeniu dostępu do pracy socjalnej,
- pomoc w organizacji czasu wolnego - rozwój zainteresowań, zabawa, sport

W ramach Projektu zaplanowano następujące formy wsparcia:

- praca z rodziną prowadzona przez asystenta rodziny (od III do XII 2020 r.),
- praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w środowiskach rodzinnych, w ramach realizacji kontraktów socjalnych (od III do XII 2020 r.),
- coaching rodzicielski prowadzony przez psychologa (od IV do VI 2020 r.; 1-godzinne sesje indywidualne dla 10 rodziców co 2 tygodnie; łącznie założono do realizacji po 6 godzin spotkań dla każdego z rodziców),
- grupowe zajęcia terapeutyczne dla rodziców i osób z ich najbliższego otoczenia prowadzone przez terapeutę rodzin podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego do Uniejowa (VII 2020 r.; 20 godzin),

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

- indywidualne konsultacje psychologiczne i pedagogiczne dla rodziców i osób z ich najbliższego otoczenia prowadzone przez psychologa i pedagoga podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego do Uniejowa (VII 2020 r.; po 1 godzinie konsultacji z psychologiem i po 1 godzinie konsultacji z pedagogiem),
- grupowe zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez terapeutę dzieci i młodzieży podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego do Uniejowa (VII 2020 r.; 20 godzin),
- indywidualne konsultacje psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez psychologa i pedagoga podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego (VII 2020 r.; po 1 godzinie konsultacji z psychologiem i po 1 godzinie konsultacji z pedagogiem),
- zorganizowane formy spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi i osobami z ich najbliższego otoczenia podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego, animowanie wspólnego spędzania czasu wolnego dorosłych członków rodziny z dziećmi przez pedagoga i psychologa podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego do Uniejowa (VII 2020 r.; 30 godzin),
- grupa wsparcia moderowana przez psychologa (od VIII do XII 2020 r.; raz w miesiącu 2-godzinne spotkania dla rodziców i osób z ich najbliższego otoczenia moderowane przez psychologa; łącznie założono do realizacji 10 godzin),
- udzielenie pomocy materialnej w postaci zasiłków celowych, mające na celu poprawę sytuacji materialno – bytowej rodzin biorących udział w Projekcie (od III do XII 2020 r.).

W III 2020 r. do Projektu przystąpiło 10 rodzin (10 rodziców, 22 dzieci i 2 osoby z najbliższego otoczenia rodziny – drugi rodzic), jednak do końca XII 2020 r. w efekcie ze wsparcia skorzystało 35 osób (dodatkowo od VII 2020 r. 1 osoba z najbliższego otoczenia rodziny – drugi rodzic).

Z powodu obostrzeń wprowadzonych w związku z ogłoszeniem stanu pandemii COVID-19, w 2020 r. nie zrealizowano wszystkich z założonych działań, o których mowa powyżej.

W 2021 r. dla rodzin, które przystąpiły do Projektu w 2020 r. kontynuowane będzie wsparcie w formie: pracy z rodziną prowadzonej przez asystenta rodziny (od I do połowy III 2021 r., a następnie działania w ramach monitorowania środowisk do połowy IV 2021 r.), pracy socjalnej prowadzonej przez pracowników socjalnych w środowiskach rodzinnych w ramach realizacji kontraktów socjalnych (od I do II 2021 r.), udzielenie pomocy materialnej w postaci zasiłków celowych mającej na celu poprawę sytuacji materialno – bytowej rodzin biorących udział w Projekcie (od I do II 2021 r.), grupy wsparcia (do zrealizowania pozostały 3 spotkania oraz dodatkowe 1 dla podtrzymania osiągniętych efektów, po zniesieniu obostrzeń w zakresie organizacji spotkań w grupie 14 osobowej).

W realizację Projektu w 2020 r. zaangażowanych było 2 asystentów rodziny (1 – zatrudniony na ½ etatu i 1 – w ramach wypełniania dodatkowych czynności w wymiarze 8 godzin tygodniowo, tj. 32 godzin miesięcznie) oraz 4 pracowników socjalnych (w ramach zwiększonego zakresu obowiązków w wymiarze po 6 godzin w miesiącu dla każdej rodziny).

MOPS w Łowiczu, w ramach wspierania rodzin z terenu Łowicza włącza się w programy zainicjowane również przez inne instytucje, np. od 2019 r. bierze udział w **Projekcie „Kooperacje 3D – Model wielosektorowej współpracy na rzecz osób i rodzin”**, który jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020 Osi priorytetowej II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna.

Celem tego Projektu jest zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych, istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego, przeciwdziałania ubóstwu oraz jego zwalczania. W 2020 r. cel główny został osiągnięty poprzez

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

wypracowanie i testowanie Modelu kooperacji, rozumianego jako proces budowania partnerstwa i współpracy w jego ramach w trzech wymiarach:

1. współpraca międzysektorowa – między sektorami publicznym, pozarządowym i prywatnym,
2. współpraca międzyresortowa – w ramach sektora publicznego między resortem właściwym ds. zabezpieczenia społecznego, resortami edukacji, zdrowia, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych, kultury, sportu i rekreacji, itp.,
3. współpraca międzyorganizacyjna – między OPS a innymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej (PCPR, RCPS, ośrodkami interwencji kryzysowej, ośrodkami wsparcia, placówkami poradnictwa specjalistycznego, domami pomocy społecznej) oraz pomiędzy OPS a innymi jednostkami działającymi w strukturze ośrodka (np. klubem integracji społecznej, placówkami wsparcia dziennego, warsztatami terapii zajęciowej, itp.) lub podległymi urzędowi miasta, a istotnymi dla działań z zakresu pomocy społecznej.

Model składa się z wzajemnie powiązanych ze sobą elementów, które stanowią kompleksowy i dynamiczny system wsparcia, uwzględniając jednocześnie specyficzne potrzeby osób i rodzin, co oznacza, że nie ma jednej ścieżki wsparcia dla wszystkich osób i rodzin, a poszczególne rodzaje wsparcia są dobierane zarówno do potrzeb, jak i możliwości. W ramach Modelu Kooperacji 3D możliwe jest realizowanie wsparcia w wąskim lub szerokim zakresie. Na przykład, Model może być zastosowany wyłącznie do kwestii związanych z opieką nad dzieckiem lub szerzej, w związku z działaniami na rzecz rodzin zagrożonych wykluczeniem z powodu ubóstwa, które obejmują także m.in. wsparcie w opiece nad dzieckiem.

Model zakłada budowanie kooperacji (współpracy) w oparciu o tworzenie:

- na poziomie instytucjonalnym – partnerskich zespołów kooperacyjnych (PZK),
- na poziomie pracowniczym – zadaniowych zespołów kooperacyjnych (ZZK).

Partnerski Zespół Kooperacyjny (PZK) – to sformalizowane, międzysektorowe, międzyresortowe i międzyorganizacyjne partnerstwo (przymierze, sojusz) działających w środowisku lokalnym instytucji, istotnych dla realizacji działań na rzecz wsparcia osób, rodzin i grup społecznych. Udział w partnerstwie wynika z woli współpracy poszczególnych partnerów. Celem głównym PZK jest takie zintegrowanie działań podmiotów funkcjonujących w danym środowisku lokalnym, aby te współpracowały w celu osiągnięcia maksymalnie efektywnego wsparcia osób i rodzin przy dostępnych zasobach tego środowiska. PZK tworzy warunki dla funkcjonowania zadaniowych zespołów kooperacyjnych (ZZK) - zespołów pracowników instytucji wchodzących w skład PZK, powoływanych w związku ze zdiagnozowanymi potrzebami udzielenia wsparcia konkretnej osobie lub rodzinie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu do Partnerskiego Zespołu Kooperacyjnego zaprosił następujące instytucje na terenie Łowicza:

- pomoc społeczna: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Łowickie Stowarzyszenie „Dać szansę”, Powiatowy Urząd Pracy, Środowiskowy Dom Samopomocy, Zakład Aktywności Zawodowej, Caritas Diecezji Łowickiej, Urząd Miejski – Wydział Spraw Lokalowych,
- edukacja: Urząd Miejski – Wydział Spraw Społecznych, Szkołę Podstawową Nr 7 (szkoła integracyjna), Poradnię Psychologiczno – Pedagogiczną, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy,
- służba zdrowia: Poradnię Zdrowia Psychicznego, Poradnię Leczenia Uzależnień, Chrześcijańską Grupę Wsparcia,
- resort bezpieczeństwa: Komendę Powiatową Policji.

PZK wypracował Lokalny Koszyk Usług – są to usługi oferowane osobom, rodzinom i grupom społecznym przez poszczególne, kooperujące na poziomie lokalnym, instytucje. Usługi mogą być prostymi działaniami, składającymi się z pojedynczej czynności, ale też usługami złożonymi w ramach, których realizowanych jest więcej działań wzajemnie ze sobą powiązanych i prowadzących do wspólnego celu.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

W 2020 r. Projekcie brało udział 5 rodzin. Są to: samotny mężczyzna uzależniony od alkoholu, matka samotnie wychowująca trzech synów w wieku szkolnym, małżeństwo z dwójką dzieci z problemami zdrowotnymi, kobieta z problemem alkoholowym, której syn (w wieku szkolnym) został umieszczony w pieczy zastępczej i małżeństwo z jednym dzieckiem (problem alkoholowy męża, niepełnosprawność kobiety i dziecka).

W 2020 r. odbyło się jedno spotkanie PZK. Miało ono miejsce 28.02.2020 r. w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy. Zaprezentowano na nim Lokalny Koszyk Usług oraz omawiano przebieg działań ZZK. Kolejne, zaplanowane na maj i październik 2020 r., nie odbyły się z powodu sytuacji epidemicznej w Polsce.

Pracownicy socjalni, biorący udział w Projekcie organizowali spotkania konsultacyjne oraz posiedzenia ZZK, na które zapraszali do współpracy asystentów rodziny, psychologów, pedagogów, przedstawicieli instytucji będących w PZK. Takie spotkania odbyły się w lutym, lipcu i wrześniu 2020 r., inne zaplanowane nie odbyły się z powodu epidemii. Jednak każdy z członków ZZK, w miarę możliwości, realizował przynależne mu zadania. Wspólnie, mając na względzie zasoby Lokalnego Koszyka Usług, członkowie ZZK poszukiwali konkretnych rozwiązań, dotyczących problemów rodzin, wymagających wiedzy i doświadczenia specjalistów w danych dziedzinach, które wpłynęły na osiągnięcie pozytywnych dla klientów efektów i poprawę ich sytuacji życiowej.

W 2020 r. odbyły się trzy wyjazdy do Spały na warsztaty kooperacyjne pn. „Razem czy osobno – czy współpraca się opłaca?”. Brali w nich udział: dyrektor MOPS, kierownik Sekcji Pomocy Środowiskowej MOPS, pracownicy socjalni, pracownik ds. sieci oraz przedstawiciele instytucji będących w Projekcie. Na pierwszych warsztatach (11 – 12.02.2020 r.) tematem wiodącym było budowanie zespołu i jego skuteczne działanie oraz podstawy negocjacji w kontekście rozwiązywania konfliktów. Na drugich warsztatach (20 – 21.08.2020 r.) omówione zostały zagadnienia dotyczące animacji lokalnej oraz współpracy OPS-ów i innych służb w dobie pandemii. Ostatnie warsztaty (21 – 22.09.2020 r.) poświęcone były działaniom promocyjno – informacyjnym, podejmowanym przez partnerstwo PZK/ ZZK, współpracy z poszczególnymi rodzajami mediów.

W związku z trwającą sytuacją epidemiczną w kraju, w lipcu 2020 r., Regionalne Centrum Polityki Społecznej w Łodzi poinformowało MOPS w Łowiczu o możliwości doposażenia stanowisk pracy w środki ochrony indywidualnej niezbędne do walki z rozprzestrzenianiem się SARS-COV-2. Ośrodek złożył zbiorcze zapotrzebowanie dla wszystkich instytucji biorących udział w Projekcie „Kooperacje 3D”. Zostały zamówione maseczki, rękawiczki, płyny do dezynfekcji rąk, płyny do dezynfekcji powierzchni, przyłbice, gogle ochronne, fartuchy, kombinezony oraz termometry. Środki otrzymaliśmy w styczniu 2021 r. i rozdysponowaliśmy pomiędzy wszystkich kooperantów.

Mimo bardzo trudnej sytuacji związanej z koronawirusem, odwołaniem kilku spotkań PZK i ZZK udało się osiągnąć sukces Projektu. Podejmowane wspólnie, przez pracowników instytucji będących w Zespole, działania były bardziej efektywne. Cele wyznaczone w ramach PZK i ZZK w znacznej mierze zostały zrealizowane. Przede wszystkim, nastąpiła też zmiana nastawienia klientów do instytucji/ urzędów na zdecydowanie pozytywne, a pracownicy instytucji jeszcze bardziej otworzyli się na klienta, podchodzą do niego i jego problemów z jeszcze większym zrozumieniem, chęcią pomocy i empatią.

Jak z powyższego wynika, niezwykle istotnym wyznacznikiem powodzenia w pracy na rzecz rodziny z trudnościami w opiece i wychowaniu dziecka jest harmonijna współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym, jak również z przedstawicielami innych instytucji służących dziecku i rodzinie.

W myśl art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy ośrodek pomocy społecznej jest podmiotem, któremu gmina zleciła zadania realizacji pracy z rodziną, w ośrodku można utworzyć **zespół do spraw asysty rodzinnej**.

W 2020 r., w ramach Zespół ds. Asysty Rodzinnej, współpracowali ze sobą: koordynator Zespołu, 3 asystenci rodziny, psycholog, pracownicy socjalni, w których rejonie zamieszkiwały rodziny objęte asystą rodzinną, dyrektor MOPS, kierownik Sekcji Pomocy Środowiskowej w MOPS.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Do zadań Zespół należy podejmowanie działań z zakresu:

- diagnozowania i analizowania sytuacji rodzinnej środowisk pod kątem zaistniałych problemów i deficytów;
- wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do wypełniania tych funkcji;
- wspierania rodzin biologicznych, których dzieci znajdują się poza rodziną;
- profilaktyki i edukacji rodzin w celu rozwijania ich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych;
- wnioskowania, w uzasadnionych przypadkach, o przyznanie usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych;
- organizowania dla rodzin grup wsparcia/ grup samopomocowych, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie ich izolacji;
- interwencji i działań zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- organizowania dla rodzin potrzebujących opieki psychologicznej, konsultacji indywidualnych, porad psychologicznych i prawnych;
- współpracy z instytucjami i placówkami działającymi na rzecz dziecka i rodziny;
- współpracy ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.

Na spotkaniach Zespołu asystenci rodziny przedstawiali dokonane przez siebie oceny okresowe, dotyczące współpracy rodzin z asystentami oraz oceny sytuacji życiowej tych rodzin. Podejmowano dyskusje w zakresie propozycji weryfikacji planów pracy z rodzinami, aby podnieść kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodziców. Aktywność Zespołu skupiała się, poprzez pracę prowadzoną przez swoich członków, na działaniach podejmowanych we współpracy z innymi podmiotami, świadczącymi usługi na rzecz dobra rodziny i dziecka, w celu pracy nad problemami konkretnych rodzin.

W 2020 r., z powodu pandemii COVID-19, asystenci rodziny, pracownicy socjalni i koordynator Zespołu nie uczestniczyli w ocenach okresowych dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, dokonywanych przez PCPR.

W oparciu o art. 191 ust. 9 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w 2020 r. realizowano **zadanie w zakresie współfinansowania pobytu dzieci z terenu Łowicza w pieczy zastępczej**, również w przypadkach, gdy rodziny biologiczne nie były objęte wsparciem w formie asystenta rodziny. Kwestia ta dotyczy 40 dzieci z 32 rodzin, zaś wysokość wydatków poniesionych przez samorząd w zakresie współfinansowania pobytu dzieci z terenu Łowicza w pieczy zastępczej w 2020 r. wyniosła 210.564,07 zł.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

II. SZCZEGÓŁOWE OMÓWIENIE REALIZACJI „GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2019 – 2021” W 2020 ROKU

Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej ukierunkowane są na wspieranie rodzin biologicznych dzieci, które zostały już umieszczone w pieczy zastępczej, względnie rodzin, w których, uwagi na sposób realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych, występuje zagrożenie, że będą musiały być podjęte działania zmierzające do objęcia dzieci tą pieczą. Mając na uwadze realizację tego zadania, gminy przyjmują 3-letni program wspierania rodziny, który jest elementem składowym strategii rozwiązywania problemów społecznych.

W oparciu o założenia ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej opracowano kolejny 3-letni „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021”, który przyjęto Uchwałą Nr XII/93/2019 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 30 maja 2019 r. i wprowadzono oraz przyjęto do niego zmiany Uchwałą Nr XXVI/231/2020 Rady Miejskiej w Łowiczu z dnia 26 sierpnia 2020 r.

Jednostką odpowiedzialną za wdrażanie oraz monitorowanie Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu. Nadzór nad jego realizacją powierzono Radzie Miejskiej w Łowiczu.

Adresatami „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021” są rodziny z terenu miasta Łowicza, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, zagrożone różnymi zjawiskami dysfunkcyjności i wykluczeniem społecznym, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej względem dzieci, w szczególności rodziny, w których istnieje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej lub rodziny, z których dzieci już przebywają w pieczy zastępczej.

Program uwzględnia uwarunkowania lokalne i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej.

Jego głównym celem jest: **Profesjonalne wsparcie rodzin z dziećmi z terenu miasta Łowicza, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poprzez podejmowanie zintegrowanych i spójnych działań w zakresie wzmacniania potencjału i kompetencji rodziny.**

Działania w ramach Programu koncentrują się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko zostało umieszczone poza rodziną biologiczną. Dotyczą one następujących obszarów problemowych:

- Wsparcie rodzin z dziećmi w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- Koordynacja działań różnych instytucji działających ze środowiskami dysfunkcyjnymi;
- Zmniejszanie skali zjawisk zaburzających prawidłowe funkcjonowanie rodziny: ubóstwo, bezrobocie, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, przemoc domowa, brak kompetencji rodzicielskich.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Realizatorem zadań przewidzianych w „Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021” jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu, prowadzący współpracę ze sprzymierzonymi instytucjami i podmiotami wspierającymi dziecko i rodzinę, działającymi na terenie Łowicza.

Cel główny „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021” w 2020 roku realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe i zadania:

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
Cel szczegółowy 1			
Stabilizacja sytuacji rodziny w sferze socjalno - bytowej			
1.1. Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego i bytowego rodzin zagrożonych ubóstwem i/ lub wykluczeniem społecznym	1.1.1. Diagnoza środowiska rodzinnego przez pracownika socjalnego	<p>Ilość przeprowadzonych wywiadów środowiskowych – 2 643</p> <p><i>Diagnoza środowiska rodzinnego stanowi bardzo złożony proces. Wymaga dużego zaangażowania ze strony pracowników socjalnych oraz stałej współpracy z przedstawicielami innych instytucji i organizacji działających na rzecz rodziny.</i></p> <p><u>Diagnoza składa się z kolejno następujących po sobie kroków:</u></p> <p>1. Rozpoznanie trudności osoby/rodziny i związanych z nimi niezaspokojonych potrzeb i oczekiwań – pracownik socjalny na tym etapie określa podstawowe trudności osoby/rodziny, które spowodowały zgłoszenie do systemu pomocy społecznej oraz związane z nimi potrzeby i oczekiwania, których zaspokojenie może przyczynić się do poprawy jej sytuacji.</p> <p>2. Rozpoznanie i wzmacnianie poziomu motywacji osoby/rodziny do współpracy z pracownikiem socjalnym, tj. chęci, gotowości, możliwości współpracy, jej doświadczeń w samodzielnym przezwyciężaniu trudnej sytuacji oraz opinii na temat skuteczności pomocy społecznej – pracownik socjalny poprzez pytania otwarte ma możliwość poznać opinie osoby wspomaganą na temat jej starań i prób samodzielnego wyjścia z trudnej sytuacji oraz opinie na temat użytecznych działań przedstawicieli służb społecznych. Pracownik socjalny poznaje i wzmacnia poprzez parafrazę wartości, aspiracje, nadzieje, wizje przyszłości preferowanej przez wspieraną osobę, by móc zmotywować ją to udziału w procesie pomocowym oraz w dalszym działaniu połączyć cele osoby/członków rodziny z celami instytucji.</p>	MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p><i>3. Ocena sytuacji i funkcjonowania osoby lub rodziny, polega na zestawieniu wszystkich rodzajów jej potrzeb, oszacowaniu ich ważności, wstępnym określeniu możliwości ich zaspokojenia w oparciu o jej zasoby własne, najbliższego środowiska i/lub innych instytucji oraz wskazaniu barier utrudniających dotarcie do nich. Pozwoli to pracownikowi socjalnemu na podjęcie decyzji o dalszych działaniach, których celem jest wzmocnienie osoby/rodziny i zmiana statusu jej dotychczasowej sytuacji poprzez zaspokajanie konkretnych potrzeb.</i></p> <p><i>Ocena sytuacji osoby/rodziny opiera się na opisie dokonany przez osobę, jej najbliższych krewnych i znajomych, współpracujących z nią do tej pory specjalistów, danych zawartych w dokumentach i bierze pod uwagę sytuację społeczną, w jakiej znajduje się osoba lub rodzina. Skupia się nie tylko na potrzebach i problemach, które należy rozwiązać, ale wyłania zasoby osoby i jej najbliższego otoczenia.</i></p> <p><i>Diagnoza dotyczy kluczowych obszarów bio-socjo-psychicznych funkcjonowania osób i rodzin, uwzględniając zgodnie z założeniami empowerment, określenie posiadanych przez osobę/rodzinę zasobów. Ich wykorzystanie, doskonalenie (zwiększanie), będzie określać główne kierunki prowadzonej pracy socjalnej.</i></p> <p><i>Poza standardowym działaniem pracownika socjalnego w zakresie diagnozy sytuacji rodziny z dziećmi określa się również specyficzne jej obszary. Dotyczą one: komunikacji podstawowej w rodzinie, codziennego życia rodziny, rozwoju dzieci, rozwoju rodziców, rozwoju stosunków społecznych.</i></p> <p><i>Diagnoza - ocena nie jest czymś ostatecznym, w miarę budowania prawidłowych relacji między pracownikiem socjalnym i rodziną, opis sytuacji rodziny będzie coraz pełniejszy i w związku z tym zmianie ulegać będzie również diagnoza - ocena. Zdarza się również, że w życiu rodziny występuje takie wydarzenie, które powoduje całkowitą zmianę diagnozy - oceny (np. rozwód, narodziny nowego członka rodziny, podjęcie pracy</i></p>	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p><i>przez dotychczas bezrobotnego rodzica).</i></p> <p><i>Narzędziem wykorzystywanym przez pracowników socjalnych do oceny sytuacji osoby lub rodziny jest wywiad środowiskowy, poszerzony o analizę SWOT.</i></p>	
	1.1.2. Udzielenie świadczeń z pomocy społecznej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej/ materialnej	<p>Liczba rodzin objętych pomocą w formie świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych – 641</p> <p>Liczba osób w rodzinach objętych pomocą w formie świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych – 1 262</p>	MOPS w Łowiczu
	1.1.3. Objęcie dożywianiem dzieci na terenie placówek oświatowych w ramach realizacji programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	<p>Liczba rodzin z dziećmi korzystających ze wsparcia w formie dożywiania w ramach programu – 106</p> <p>Liczba dzieci objętych dożywianiem – 206 (w przedszkolach – 71, w szkołach – 135)</p> <p>Liczba posiłków (świadczeń) – 10 672</p> <p><i>MOPS w Łowiczu, jako gminna jednostka organizacyjna pomocy społecznej, stanowiąca instytucję lokalnej polityki społecznej, w ramach podejmowanych w 2020 r. działań zapewniał podopiecznym również pomoc w formie dożywiania – zwłaszcza dzieci i młodzieży z rodzin ubogich.</i></p>	MOPS w Łowiczu
	1.1.4. Ograniczanie ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób/ rodzin najbardziej potrzebujących w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)	<p>Liczba wydanych skierowań do otrzymywania pomocy w ramach realizacji Programu - 349</p> <p>Liczba osób objętych wsparciem w ramach realizacji Programu - 744</p> <p><i>W 2020 r. realizowano <u>Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)</u>. MOPS w tym zakresie współpracował z łowickim Stowarzyszeniem „Dać Szanse”.</i></p>	Łowickie Stowarzyszenie „Dać Szanse” w Łowiczu MOPS w Łowiczu
	1.1.5. Zapewnienie potrzeb bytowych dzieci z rodzin dotkniętych ubóstwem	Liczba uczniów, którym przyznano i wypłacono świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendium szkolnego/	MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
	w formie stypendiów i zasiłków szkolnych	<p>zasiłku szkolnego – 235</p> <p><i>Stypendium przysługuje do 24 roku życia i może je otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskiego dochodu w rodzinie, w szczególności, gdy w rodzinie tej występuje bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych.</i></p> <p><i>Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w następujących formach:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą, np. kursach językowych, zajęciach rewalidacyjnych i logopedycznych. Realizowane jest ono przelewem na rachunek bankowy instytucji prowadzącej zajęcia edukacyjne lub poprzez zwrot poniesionych kosztów.</i> <i>2. Pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym na zakup podręczników, pomocy dydaktycznych, pomocy szkolnych, stroju sportowego i przyborów szkolnych. Realizowane jest ono poprzez przekazanie środków finansowych bezpośrednio przelewem na rachunek bankowy podmiotu realizującego świadczenie rzeczowe lub poprzez zwrot poniesionych kosztów, na podstawie faktur i imiennych rachunków wystawionych na wnioskodawcę.</i> <i>3. Całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania - dotyczy uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchaczy kolegiów. Realizowane jest ono poprzez zwrot poniesionych wydatków.</i> 	
	1.1.6. Wsparcie rodzin w utrzymaniu mieszkań komunalnych/ lokali socjalnych	<p>Liczba rodzin zamieszkujących w komunalnych zasobach mieszkaniowych - 929</p> <p>Liczba rodzin zamieszkujących w komunalnych zasobach mieszkaniowych, którym przyznano dodatek mieszkaniowy: – styczeń 2020 – 163</p>	Urząd Miejski w Łowiczu ZGM w Łowiczu MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>– luty 2020 – 160 – marzec 2020 – 161 – kwiecień 2020 – 155 – maj 2020 – 146 – czerwiec 2020 – 155 – lipiec 2020 – 157 – sierpień 2020 – 161 – wrzesień 2020 – 163 – październik 2020 – 168 – listopad 2020 – 173 – grudzień 2020 – 174</p> <p><i>ZGM, w ramach wsparcia rodzin, realizuje politykę umożliwiającą najemcom mieszkań komunalnych czy lokali socjalnych odpracowanie zadłużenia czynszowego. Jednak w 2020 r. nie podpisano żadnej umowy odpracowania zadłużenia.</i></p>	
	1.1.7. Opieka nad dzieckiem do lat 3	<p>Liczba żłobków/ klubów dziecięcych, oddziałów żłobkowych w przedszkolach – 3 (Żłobek Miejski, Niepubliczny Żłobek AKUKU, Żłobek Niepubliczny Koliberek)</p> <p>Liczba miejsc w żłobkach – 81 (Żłobek Miejski - 25, Niepubliczny Żłobek AKUKU - 24, Żłobek Niepubliczny Koliberek - 32)</p> <p>Liczba dzieci uczęszczających w ciągu danego roku do żłobków – 69 (Żłobek Miejski - 25, Niepubliczny Żłobek AKUKU - 24, Żłobek Niepubliczny Koliberek - 20)</p> <p>Liczba dzieci, które nie zostały przyjęte do żłobków z powodu braku miejsc – 27 (wg danych z UM w Łowiczu)</p> <p>Rada Miejska w Łowiczu dnia 28.11.2019 r., uchwałą nr XVIII/152/2019, wprowadziła świadczenie pieniężne „łowicki bon żłobkowy”, którego adresatami są rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Miasto Łowicz, korzystające z niepublicznych form opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Łowicza. Bon ma na celu częściowe pokrycie opłaty za pobyt dziecka</p>	Urząd Miejski w Łowiczu osoby fizyczne i organizacje pozarządowe prowadzące działalność w tym zakresie

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		w żłobku. Bon przysługuje pod pewnymi warunkami, które określono w załączniku do ww. uchwały. Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w formie bonu żłobkowego - 56	
1.2. Wsparcie rodzin w formie pracy socjalnej	1.2.1. Praca socjalna z rodziną prowadzona przez pracowników socjalnych	Liczba rodzin objętych wsparciem w formie pracy socjalnej – 1 006 Liczba osób objętych wsparciem w formie pracy socjalnej – 1 883 Liczba zawartych kontraktów socjalnych - 12 Liczba osób objętych kontraktami socjalnymi – 40 <i>Metody zastosowane przez pracowników socjalnych MOPS w Łowiczu w pracy z rodzinami były adekwatne do zdiagnozowanych sytuacji rodzin. W pracy socjalnej z łowickimi rodzinami w 2020 r., wiodącą wśród metod była praca z indywidualnym przypadkiem. Także rola kontraktu socjalnego, w przypadku pracy socjalnej z wieloprotymowymi rodzinami z dziećmi, zasługuje na szczególne uznanie i wymaga wielkiego zaangażowania pracownika socjalnego. W sytuacji stwierdzonych zaniedbań, konieczne jest wzmocnienie oddziaływań aktywizujących w ramach kontraktu. Ta forma współpracy dokładnie określa, jakie działania i czynności rodzic i pracownik socjalny wykonują, aby osiągnąć wyznaczony wspólnie cel, tj. poprawę funkcjonowania dzieci przez zlikwidowanie zaniedbań zaburzających ich prawidłowy rozwój w rodzinie. W sytuacji zdiagnozowanych zagrożeń dziecka, wywiązywanie się rodziców z działań zawartych w kontrakcie i monitorowanych przez pracownika socjalnego oraz inne osoby zaangażowane w pomoc rodzinie, pozwala na jego dalszy pobyt w domu rodzinnym.</i>	MOPS w Łowiczu
Cel szczegółowy 2 Zapewnienie pomocy rodzinom w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich oraz w ramach wsparcia kobiet w ciąży i połogu			
2.1. Wsparcie rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	2.1.1. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia w formie asystenta rodziny	Zatrudnienie asystentów rodziny: – liczba asystentów – 3 – forma zatrudnienia – umowa o pracę – wymiar zatrudnienia – 2 osoby na 1/1 etatu, 1 osoba na ¼ oraz w ramach Projektu Port „Szczęśliwa Rodzina w wymiarze	MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>dodatkowych 32 godz. miesięcznie (w miesiącach: III, VII, VIII, IX, X, XI, XII 2020 r.) i 16 godzin w VI 2020 r.; łącznie 2,25 etatu</p> <p>Liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, objętych wsparciem w formie asystenta rodziny - 40</p> <p>Liczba dzieci w tych rodzinach – 97</p> <p><i>Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych możliwe jest wyłącznie za jej zgodą oraz przy jej aktywnym współuczestnictwie w podejmowanych działaniach, uwzględniających zasoby własne rodziny oraz źródła wsparcia zewnętrznego.</i></p> <p><i>Zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wsparcie rodziny przeżywającej trudności opiekuńczo – wychowawcze prowadzone jest w dwóch formach: pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.</i></p> <p><i>W MOPS w Łowiczu <u>pracę z rodzinami</u> w 2020 r., w ramach swoich obowiązków zawodowych, realizowali asystenci rodziny. Przy szerokim spektrum obowiązków i zadań, jeden asystent rodziny, zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy, może w tym samym czasie współpracować nie więcej niż z 15 rodzinami. Ta forma wsparcia charakteryzuje się silnym wykorzystaniem zasady indywidualizacji, a podejmowane przez asystenta rodziny działania wobec rodziny uwzględniają jej sytuację, w szczególności występujące rodzaje przeżywanych trudności, posiadane zasoby oraz umiejętności, którymi ona dysponuje.</i></p> <p><i>Działania w zakresie <u>pomocy w opiece i wychowaniu dziecka</u> odnoszą się do budowania infrastruktury, pozwalającej na skuteczną pomoc rodzinie w sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz na prawidłowe ich wychowanie, a także do podejmowania działań ukierunkowanych na poszczególne rodziny i do rozwiązywania występujących trudnych sytuacji.</i></p>	
	2.1.2. Prowadzenie przez asystenta rodziny systematycznej współpracy z rodzinami	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny, które osiągnęły poprawę w funkcjonowaniu – 38	MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		Liczba rodzin, z którymi zakończono współpracę w ramach wsparcia w formie asystentury rodzinnej – 14 w tym z uwagi na: – osiągnięte cele – 11 – brak efektów – 1 – zaprzestanie współpracy przez rodzinę – 1 – zmianę metody pracy z rodziną – 1 – inne – 0 Średni czas pracy asystenta rodziny z 1 rodziną – 16,68 miesięcy (łącznie z rodzinami asystenci pracowali od miesiąca, w którym z każdą z rodzin rozpoczęto współpracę do końca 2020 r. – 667 miesięcy/ 40 rodzin)	
	2.1.3. Prowadzenie monitoringu sytuacji rodzin z problemem bezradności opiekuńczo – wychowawczej	Zatrudnienie pracowników socjalnych: – liczba pracowników socjalnych - 15 – forma zatrudnienia – umowa o pracę – wymiar zatrudnienia – 1/1 etatu; łącznie 15 etatów Liczba rodzin z problemem bezradności opiekuńczo - wychowawczej, objętych pomocą MOPS – 191 (w tym: rodzin niepełnych – 84, rodzin wielodzietnych – 53)	MOPS w Łowiczu
	2.1.4. Prowadzenie monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych	Liczba monitorowanych rodzin (monitoring rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli współpracę oraz monitorowanie przez pracowników socjalnych rodzin z dziećmi, w których prowadzono procedurę „Niebieskie Karty”) – 16 Liczba dzieci w monitorowanych rodzinach – 31	MOPS w Łowiczu
	2.1.5. Wsparcie rodzin naturalnych rodzinami wspierającymi	Liczba rodzin wspierających – 0 <i>W 2020 r. MOPS w Łowiczu kontynuował starania w zakresie pozyskania rodzin wspierających, m.in., poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Ośrodka informacji o naborze kandydatów do pełnienia funkcji rodzin wspierających, jak również poprzez prowadzenie rozmów z osobami pomagającymi rodzinom z problemami w sferze opieki i wychowania dzieci. Jednak nie podpisano stosownych umów, ponieważ</i>	MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<i>rodziny, które wspierają prywatnie inne rodziny, wymagające pomocy, nie wyraziły zgody na sformalizowanie ich działań.</i>	
2.2. Wspieranie kobiet w ciąży i porodu, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych, a także ich rodzin	2.2.1. Koordynacja poradnictwa przez asystenta rodziny w ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin oraz programu „Za życiem”	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w ramach koordynacji poradnictwa - 0 <u>Zadania asystenta rodziny w ramach ustawy „Za Życiem”:</u> 1) <i>wsparcie i towarzyszenie emocjonalne</i> 2) <i>pomoc w dotarciu do miejsc oraz specjalistów, gdzie rodzina może otrzymać wsparcie</i> 3) <i>opracowanie wspólnie z kobietą w ciąży i/lub rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia</i> 4) <i>załatwianie spraw w różnych instytucjach w imieniu rodziny na podstawie upoważnienia</i> 5) <i>pomoc rodzinie:</i> - <i>w skutecznym przezwyciężaniu trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka,</i> - <i>w uzyskaniu wsparcia psychologicznego,</i> - <i>w uzyskaniu pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych,</i> - <i>w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.</i>	MOPS w Łowiczu
	2.2.2. Wypłacenie jednorazowego świadczenia 4 000 zł	Liczba rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł – 3 <i>Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wysokość świadczenia wynosi 4 000 zł jednorazowo.</i>	MOPS w Łowiczu
2.3. Realizacja projektu pn.: Port „Szczęśliwa Rodzina”	2.3.1. W ramach projektu zaplanowano następujące formy wsparcia: – praca z rodziną prowadzona przez asystenta rodziny, – praca socjalna prowadzona przez	<u>Wskaźniki rezultatu osiągnięte na koniec 2020 r.:</u> Liczba utworzonych w programie miejsc świadczenia usług wspierania rodziny istniejących po zakończeniu projektu – 0, docelowo na koniec 2021 r. – 4 (3 grupy wsparcia i ½ etatu asystenta rodziny) Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych	Miasto Łowicz MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
	<p>pracowników socjalnych w środowiskach rodzinnych, w ramach realizacji kontraktów socjalnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – coaching rodzicielski prowadzony przez psychologa, – grupowe zajęcia terapeutyczne dla rodziców i osób z ich najbliższego otoczenia prowadzone przez terapeutę rodzin podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego, – indywidualne konsultacje psychologiczne i pedagogiczne dla rodziców i osób z ich najbliższego otoczenia prowadzone przez psychologa i pedagoga podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego, – grupowe zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez terapeutę dzieci i młodzieży podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego – indywidualne konsultacje psychologiczne i pedagogiczne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez psychologa i pedagoga podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego; – zorganizowane formy spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi i osobami z ich najbliższego otoczenia podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego, animowanie wspólnego spędzania czasu wolnego dorosłych członków rodziny z dziećmi przez pedagoga i psychologa podczas wyjazdu terapeutyczno – wypoczynkowego, – grupa wsparcia moderowana przez 	<p>istniejących po zakończeniu projektu – 0, docelowo na koniec 2021 r. – 18 (10 pracowników socjalnych, 5 asystentów rodziny i 3 psychologów prowadzących grupy wsparcia)</p> <p><u>Wskaźniki produktu osiągnięte na koniec 2020 r.:</u></p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w programie – 32 (10 rodziców i 22 dzieci), narastająco – 64 (20 rodziców i 44 dzieci), docelowo na koniec 2021 r. – 80 (25 rodziców i 55 dzieci)</p> <p>Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych – 7 (4 pracowników socjalnych, 2 asystentów rodziny, 1 grupa wsparcia), narastająco – 14 (8 pracowników socjalnych, 4 asystentów rodziny, 2 grupy wsparcia), docelowo na koniec 2021 r. – 18 (10 pracowników socjalnych, 5 asystentów rodziny i 3 grupy wsparcia)</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami wspierania rodziny w programie – 32 (10 rodziców i 22 dzieci), narastająco – 64 (20 rodziców i 44 dzieci), docelowo – 80 (25 rodziców i 55 dzieci)</p> <p>Projekt Port „Szczęśliwa Rodzina” współfinansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020 Oś Priorytetowa 09-IX Włączenie społeczne Działanie 02-IX.2 Usługi na rzecz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym Poddziałanie 01 – IX.2.1 Usługi społeczne i zdrowotne</p> <p>Beneficjentem Projektu jest Miasto Łowicz. Projekt Port „Szczęśliwa Rodzina” realizowany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łowiczu.</p> <p>Okres realizacji Projektu: 01.01.2019 r. – 31.12.2021 r., na podstawie umowy nr RPLD.09.02.01-10-A010/18-00 zawartej w dniu 18.02.2019 r. pomiędzy Województwem Łódzkim, w imieniu którego działa</p>	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
	<p>psychologa, – udzielenie pomocy materialnej w postaci zasiłków celowych, mające na celu poprawę sytuacji materialno – bytowej rodzin biorących udział w projekcie</p>	<p>Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi a Miastem Łowicz.</p> <p>Celem głównym Projektu jest wsparcie rodzin z dziećmi z terenu Miasta Łowicza, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.</p> <p>Cel ten będzie realizowany poprzez cele szczegółowe, do których należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie pomocy socjalnej, – podniesienie kompetencji rodzicielskich, – pomoc w zapewnieniu prawidłowego rozwoju wzrastających w rodzinach dzieci, – kompleksowa praca z rodziną, polegająca na świadczeniu usług asystenta rodziny, poradnictwa specjalistycznego, wsparcia terapeutycznego, organizowaniu grup wsparcia, zwiększeniu dostępu do pracy socjalnej, – pomoc w organizacji czasu wolnego – rozwój zainteresowań, zabawa, sport. <p>W 2020 roku do projektu przystąpiło 10 rodzin (10 rodziców i 22 dzieci oraz 3 osoby z najbliższego otoczenia rodzin – drugi rodzic); razem ze wsparcia skorzystało 35 osób.</p> <p>W 2020 r. nie zrealizowano wszystkich zamierzonych w Projekcie zadań, z uwagi na stan pandemii (COVID-19).</p> <p>Uczestnicy wsparcia wysoko ocenili poziom dotychczas udzielonej im pomocy.</p>	
2.4. Wsparcie interdyscyplinarne rodzin z dziećmi	2.4.1. Prace Zespołu ds. Asysty Rodzinnej	<p>Stopień realizacji zadań własnych Zespołu - wysoki</p> <p><i>Istotnym wyznacznikiem powodzenia w pracy na rzecz rodziny z trudnościami w opiece i wychowaniu dziecka jest harmonijna współpraca asystenta rodziny z pracownikiem socjalnym, jak również z przedstawicielami innych instytucji służących dziecku i rodzinie.</i></p> <p><i>W 2020 r., w ramach Zespół ds. Asysty Rodzinnej, współpracowali ze sobą: koordynator Zespołu, 3 asystenci rodziny, psycholog, pracownicy socjalni, w których rejonie zamieszkiwały rodziny objęte asystą rodzinną, kierownik Sekcji Pomocy Środowiskowej i dyrektor MOPS. Zespół, również poprzez pracę swoich członków, realizował zadania z zakresu:</i></p>	MOPS w Łowiczu inne instytucje i podmioty świadczące usługi na rzecz dobra rodziny i dziecka

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<ul style="list-style-type: none"> – diagnozowania i analizowania sytuacji rodzinnej środowisk pod kątem zaistniałych problemów i deficytów; – wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w celu przywrócenia zdolności do wypełniania tych funkcji; – prowadzenia działań wspierających na rzecz rodzin biologicznych, których dzieci znajdują się poza rodziną; – prowadzenia działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin w celu rozwijania ich umiejętności opiekuńczo – wychowawczych; – wnioskowania, w uzasadnionych przypadkach, o przyznanie usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych; – organizowania dla rodzin grup wsparcia/ grup samopomocowych, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie ich izolacji; – podejmowania działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin; – organizowania dla rodzin potrzebujących opieki psychologicznej, konsultacji indywidualnych, porad psychologicznych i prawnych; – współpracy z instytucjami i placówkami działającymi na rzecz dziecka i rodziny; – współpracy ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych. <p>W ramach Zespołu, przez asystentów rodziny przedstawiane były, dokonane przez nich, oceny okresowe dotyczące współpracy tych rodzin z asystentami oraz oceny sytuacji życiowej tych rodzin. Podejmowano dyskusje w zakresie propozycji weryfikacji planów pracy z rodzinami, aby podnieść kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodziców.</p> <p>Aktywność Zespołu skupiała się, poprzez pracę prowadzoną przez swoich członków, na działaniach podejmowanych we współpracy z innymi podmiotami, świadczącymi usługi na rzecz dobra rodziny i dziecka, w celu pracy nad problemami konkretnych rodzin.</p> <p>W 2020 r. asystenci rodziny i koordynator Zespołu, z powodu COVID-19, nie uczestniczyli w ocenach okresowych dzieci umieszczonych w rodzinnej</p>	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<i>pieczy zastępczej, dokonywanych przez PCPR.</i>	
	2.4.2. Działania zaradcze oraz interwencyjne podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza oraz grupy robocze	<p>Liczba rodzin z dziećmi objętych działaniami Zespołu – 7</p> <p>W ramach pracy w grupach roboczych, pracownicy socjalni, wystosowali do Sądu Rejonowego w Łowiczu 12 wniosków o wgląd w sytuację dzieci.</p> <p><i>Działania zaradcze oraz interwencyjne w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa rodziny, w szczególności dzieci, podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza zostały szeroko zaprezentowane w Sprawozdaniu z realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miasta Łowicz na lata 2016 – 2020” w 2020 roku.</i></p>	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza
	2.4.3. Monitorowanie środowisk rodzinnych z dziećmi zagrożonych uzależnieniami	<p>Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego skierowanych do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – 29 rozpatrywanych spraw łącznie, w tym: 16 nowych spraw, które wpłynęły w 2020 r. oraz 13 spraw z lat poprzednich</p> <p>Do MKRPA w Łowiczu w 2020 r. wpłynęły wnioski z: Prokuratury Rejonowej w Łowiczu - 3, Komendy Powiatowej Policji w Łowiczu – 1, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej – 0, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łowiczu – 4 oraz od członków rodzin – 8.</p> <p>W 2020 r. z Komisją podjęto współpracę 11 rodzin.</p> <p>Komisja umorzyła 11 spraw, a 7 skierowano do Sądu Rejonowego w Łowiczu w celu kontynuowania sądowej procedury zobowiązania do leczenia odwykowego.</p>	MOPS w Łowiczu MKRPA w Łowiczu KPP w Łowiczu kuratorzy SR w Łowiczu PCPR w Łowiczu PR w Łowiczu członkowie rodzin
	2.4.4. Zapewnienie dostępności w zakresie pomocy specjalistycznej: konsultacji i poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego i prawnego oraz uzależnień, a także mediacji	<p>Liczba konsultacji odbytych z psychologiem zatrudnionym przez MOPS – 186</p> <p>Problematyka spotkań w zakresie konsultacji odbytych z psychologiem, zatrudnionym przez MOPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przemoc w rodzinie – 47 spotkań dla 10 osób – sytuacje konfliktowe/ trudne życiowo – 33 spotkania dla 12 osób 	MOPS w Łowiczu PCPR w Łowiczu Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łowiczu SR w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<ul style="list-style-type: none"> – sytuacje problemowe okresu dorastania – 3 spotkania dla 2 osób – problemy wychowawcze – 33 spotkania dla 11 osób – choroby psychiczne/ fizyczne – 58 spotkań dla 11 osób – uzależnienia – 12 spotkań dla 5 osób – inne (sprawy sądowe, wizyty w środowisku, konsultacje z innymi specjalistami, oceny sytuacji rodzin) – 1 spotkanie <p>Psycholog zatrudniony przez MOPS udzielił wsparcia 22 osobom, w tym: 22 osobom dorosłym.</p> <p>Liczba konsultacji udzielonych przez specjalistów, zatrudnianych przez inne podmioty – 353 wyłącznie dla mieszkańców Łowicza oraz 2 550 (dla mieszkańców Powiatu Łowickiego, również dla mieszkańców Łowicza), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – PCPR w Łowiczu w Punkcie Interwencji Kryzysowej - łącznie 109 porad, w tym udzielonych przez: psychologa – 69, psychologa – psychoterapeutę – 22, mediatora – 5, pracownika socjalnego – 13; PCPR nie prowadzi odrębnej ewidencji dotyczącej specjalistycznej pomocy udzielanej mieszkańcom Łowicza – ZOZ Poradnia Leczenia Uzależnień w Łowiczu – przez: lekarzy – 87 porad, psychologa – 87 porad, terapeutów – 1 652 porad; łącznie 1 826 porad łącznie dla mieszkańców Łowicza i innych osób spoza miasta; Poradnia nie prowadzi odrębnych rejestrów w zakresie udzielonych porad wyłącznie mieszkańcom Łowicza <p>W 2020 r. w PLU zarejestrowano 80 osób uzależnionych z terenu Łowicza i 33 osoby pozostające w bliskim kontakcie z osobą uzależnioną z terenu miasta.</p> <p>Oferta terapeutyczna PLU adresowana jest do: osób uzależnionych, osób pozostających w bliskim kontakcie z osobą uzależnioną (żona/mąż, matka, ojciec, córka, syn, siostra, brat), DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików). W Poradni prowadzona jest również terapia par/małżeństw.</p> <p>Zespół terapeutyczny składa się ze specjalistów: certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień – terapeuta, specjalista psychoterapii uzależnień w procesie certyfikacji, psychiatra, psycholog</p>	<p>PLU w Łowiczu stowarzyszenia i organizacje pozarządowe</p>

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>kliniczny – psychoterapeuta</p> <ul style="list-style-type: none"> – Realizacja zadań Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii: <ul style="list-style-type: none"> a) w ramach wsparcia osób i rodzin z problemem narkotykowym, udzielono wsparcia psychologicznego (125 konsultacji, w tym: w trybie bezpośrednim – 43 konsultacje, zdalnie z powodu COVID-19 – 82 konsultacje) 42 osobom, w tym 25 mieszkańcom Łowicza i 17 osobom zamieszkującym miejscowości ościenne; psycholog – specjalista terapii uzależnień od narkotyków dyżurował w 2020 r. w każdy poniedziałek miesiąca w godz. 15.00 - 19.00 w budynku obok Muszli Koncertowej na Łowickich Błoniach; klienci zgłaszający się do specjalisty to osoby uzależnione, zażywające narkotyki w sposób szkodliwy oraz osoby współuzależnione (istotną grupę stanowiły osoby pozostające w stałym kontakcie z terapeutą i podejmujące leczenie w ramach indywidualnego planu leczenia, wśród klientów – ok. 15% znajdowały się także osoby zainteresowane wiedzą na temat leczenia uzależnienia od narkotyków w związku z funkcjonowaniem z osobą uzależnioną w domu, a także osoby potrzebujące pomocy w związku z problemami osobistymi); pomimo szczególnie trudnej sytuacji związanej z pandemią cele proponowanej pomocy psychologicznej zostały zrealizowane b) w ramach wsparcia psychologicznego w zakresie podstawowej pomocy psychologicznej, m.in., osobom zamieszkującym na terenie miasta Łowicza, które doświadczają przemocy w rodzinie lub są nią zagrożone, łącznie udzielono 137 konsultacji 60 osobom z 18 rodzin, w tym 34 mieszkańcom Łowicza z 11 rodzin; dyżury psychologa odbywały się w soboty w godz. 16.00 – 19.00 w siedzibie Stowarzyszenia Centrum Wolontariatu „Nadziej” w Łowiczu przy ul. Podrzecznej 4; najczęstszymi problemami, z jakimi zgłaszali się potrzebujący wsparcia były: różne rodzaje przemocy (emocjonalna, fizyczna, zaniedbanie, przemoc rówieśnicza), problemy emocjonalne u dzieci i dorosłych, problemy wychowawcze, problemy rodzinne, 	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>problemy z uzależnieniami</p> <p>c) ponadto przeprowadzono zajęcia edukacyjno – terapeutyczne dla osób z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholików (do programu zgłosiło się 12 osób – 11 kobiet i 1 mężczyzna, które zostały zakwalifikowane; ostatecznie grupę rozpoczęło i zrealizowało cały program zajęć 7 kobiet)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Caritas Diecezji Łowickiej – 353 porad specjalistycznych (w tym: konsultacji i poradnictwa psychologicznego oraz pedagogicznego – 110, konsultacji i poradnictwa rodzinnego i prawnego – 239, mediacji rodzinnych pozasądowych – 4) – nie wpłynęły dane dotyczące wsparcia w formie mediacji na rzecz mieszkańców miasta Łowicza z Sądu Rejonowego w Łowiczu – brak danych liczbowych dotyczących działalności na rzecz mieszkańców miasta z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Łowiczu, która realizuje zadania własne, dla mieszkańców Powiatu Łowickiego, w zakresie: diagnozowania, indywidualnych lub grupowych zajęć terapeutycznych dla dzieci i młodzieży, terapii rodziny, grupy wsparcia, interwencji kryzysowych, warsztatów, porad i konsultacji, wykładów i prelekcji, działalności informacyjno – szkoleniowej; od 01.09.2018 r. Poradnia również diagnozuje i wydaje orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania, opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole dla dzieci niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słabosłyszących oraz dzieci z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera. <p>PPP zatrudnia specjalistów: psychologów, pedagogów, logopedów i doradcę zawodowego oraz w zależności od potrzeb innych – np. lekarza, którego udział jest niezbędny w pracach zespołu orzekającego. Specjaliści współpracują z przedszkolami, szkołami oraz w środowiskach rodzinnych dzieci i młodzieży. Poradnia nie prowadzi odrębnych rejestrów w zakresie pomocy udzielonej wyłącznie mieszkańcom Łowicza. W 2020 r. z usług PPP, na jej terenie,</p>	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>skorzystały 552 osoby (dane te dotyczą całego Powiatu Łowickiego). PPP włączała się w działania w ramach projektu „Kooperacje 3D”.</p> <p>– nie wpłynęły dane z Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Prześstępstwem w Skierniewicach – Lokalnego Punktu Pomocy w Łowiczu, w którym z bezpłatnej, profesjonalnej pomocy mogą skorzystać ofiary pokrzywdzone przestępstwem (przemocy domowej, wypadków komunikacyjnych czy pożyczkobiorcy „chwilówek” z lichwiarskim oprocentowaniem) oraz ich najbliżsi, w zakresie realizowanych form pomocy:</p> <p>pomoc prawna, mediacja, pomoc psychologiczna, psychoterapeutyczna oraz psychiatryczna, a także pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych, lekarstw;</p> <p>pokrywanie kosztów związanych z kształceniem w szkołach i przedszkolach, publicznych, opieką nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych prowadzonych przez gminy;</p> <p>pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania;</p> <p>finansowanie okresowych dopłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za media;</p> <p>pokrywanie kosztów bonów żywnościowych, odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej.</p> <p>W łowickich placówkach edukacyjnych zatrudniani są pedagodzy i psychologowie (nie w każdej), którzy pracują z dziećmi i młodzieżą oraz rodzicami/ opiekunami, na bieżąco – w miarę pojawiających się potrzeb udzielają konsultacji i porad oraz wspierają działania wychowawcze i opiekuńcze rodziców/ opiekunów.</p> <p>W 2020 r. w Łowiczu swoją działalność w Łowiczu przy ul. Podrzecznej 30 prowadził punkt nieodpłatnej pomocy prawnej (Punkt Radców Prawnych i Adwokatów oraz Punkt Caritas Diecezji Łowickiej) i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (Punkt Caritas Diecezji Łowickiej).</p>	
	2.4.5. Doskonalenie form współpracy z instytucjami i organizacjami w zakresie lepszego rozeznania potrzeb oraz organizowania pomocy rodzinie, a także przeciwdziałania	Wdrożenie w życie dobrych praktyk w zakresie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci na płaszczyźnie lepszego rozpoznawania potrzeb oraz organizowania pomocy rodzinom, aby przeciwdziałać degradacji i marginalizacji społecznej rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem – realizowane	MOPS w Łowiczu MKRPA w Łowiczu KPP w Łowiczu SR w Łowiczu PCPR w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
	<p>degradacji i marginalizacji społecznej rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem</p>	<p>na bieżąco, w tym również w 2020 r. w ramach Projektu „Kooperacje 3D – Model wielosektorowej współpracy na rzecz osób i rodzin”</p> <p><i>Systematyczna współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz rodzin i dzieci oraz wdrażanie w życie dobrych praktyk współpracy międzyinstytucjonalnej w efekcie prowadzi do doskonalenia form tej współpracy, do lepszego rozeznania potrzeb oraz organizowania pomocy rodzinie, jak również do skutecznego przeciwdziałania degradacji i marginalizacji społecznej rodzin dotkniętych lub zagrożonych kryzysem.</i></p> <p><i>Taka współpraca coraz bardziej rozwija się na terenie Łowicza szczególnie pomiędzy: MOPS, przedszkolami, szkołami, świetlicami środowiskowymi, kuratorami, koordynatorami pieczy zastępczej, specjalistami poradni, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi, w ramach działań podejmowanych przez grupy robocze utworzone przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza czy też Zespół ds. Asysty Rodzinnej.</i></p> <p><i>Na wysokim poziomie funkcjonuje współpraca pomiędzy placówkami edukacyjnymi a Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Łowiczu w zakresie diagnozowania problemów, a także pracy terapeutycznej z dziećmi i rodzicami oraz z Komendą Powiatową Policji w Łowiczu.</i></p> <p><i>Na szczególne podkreślenie zasługują, zainicjowane w 2019 r. i kontynuowane w 2020 r., działania w ramach realizacji Projektu „Kooperacje 3D – Model wielosektorowej współpracy na rzecz osób i rodzin” (w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania 2.5 Skuteczna pomoc społeczna). Celem Projektu było zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych m.in. pomocy społecznej, edukacji, zdrowia, sądownictwa i policji. Zgodnie z założeniami model kooperacji uwzględniał całościowe, międzysektorowe wsparcie na poziomie gminy i powiatu, mające na celu włączenie społeczne osób i rodzin wykluczonych</i></p>	<p>Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Łowiczu PLU w Łowiczu Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Miasta Łowicza Urząd Miejski w Łowiczu placówki oświatowe stowarzyszenia i organizacje pozarządowe kościół i organizacje kościelne</p>

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p><i>lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.</i> <i>Głównym celem Projektu było wypracowanie i wdrożenie modelu kooperacji.</i> <i>W X 2019 r. zawiązano Partnerski Zespół Kooperacyjny, do którego przystąpili przedstawiciele różnych urzędów, instytucji i stowarzyszeń.</i> <i>Model w części dotyczącej współpracy z osobami i rodzinami oraz na ich rzecz opierał się na koncepcji powołania zadaniowych zespołów kooperacyjnych (ZZK), które działały w formule multiprofesjonalnej.</i> <i>Na tym poziomie realizacji Projektu główną rolę w Modelu odgrywała osoba lub rodzina, pracownik socjalny, pracownicy do tej pory z nią współpracujący oraz inni pracownicy operacyjni z instytucji i organizacji pozarządowych z różnych resortów zrzeszonych w ramach partnerskich zespołów kooperacyjnych.</i> <i>Działania, podejmowane w 2020 r. w ramach realizacji tego Projektu, zostały zaprezentowane w części I niniejszego sprawozdania.</i></p>	
Cel szczegółowy 3 Promowanie wartości rodzinnych			
3.1. Podejmowanie inicjatyw, mających na celu promowanie wartości rodziny	3.1.1. Kształtowanie w środowisku lokalnym pozytywnego wizerunku rodziny oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez organizowanie festynów, pikników rodzinnych, imprez integracyjnych dla rodzin	Liczba zorganizowanych przedsięwzięć promujących wartości rodziny – Stan epidemii COVID-19, w 2020 r. negatywnie wpłynął na całokształt podejmowanych inicjatyw, promujących wartości rodzinne.	Urząd Miejski w Łowiczu placówki oświatowe stowarzyszenia i organizacje pozarządowe kościół i organizacje kościelne
Cel szczegółowy 4 Przeciwdziałanie demoralizacji i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży			
4.1. Profilaktyka i edukacja dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania przemocy, uzależnień i innych zachowań ryzykownych	4.1.1. Realizacja programów profilaktyczno – edukacyjnych, organizowanie konkursów z zakresu przeciwdziałania przemocy, uzależnieniom oraz innym zachowaniom ryzykownym	Liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych – poniżej wymieniono najbardziej istotne działania w tym zakresie Liczba innych działań z zakresu przeciwdziałania demoralizacji i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży - poniżej wymieniono	MOPS w Łowiczu placówki oświatowe Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>najbardziej istotne działania w tym zakresie</p> <p><i>W łowickich szkołach opracowane zostały szkolne programy wychowawczo – profilaktyczne, a w oparciu o nie – klasowe programy wychowawczo – profilaktyczne, również w miarę potrzeb realizowane były programy wychowawczo – profilaktyczne – np. Bądź kumplem, nie dokuczaj. Pedagodzy szkolni, wychowawcy i nauczyciele w poszczególnych szkołach, w ramach zadań własnych, na co dzień podejmowali szereg działań o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym.</i></p> <p><i>W 2020 r. w szkołach realizowane były działania z zakresu przeciwdziałania przemocy oraz zajęcia o charakterze profilaktyczno – edukacyjnym, skierowane do uczniów, tj.:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– upowszechnianie wśród uczniów informacji nt. przeciwdziałania przemocy oraz instytucji pomocowych (gazetki, ulotki informacyjne, plakaty);</i> <i>– upowszechnianie informacji, za pośrednictwem dziennika elektronicznego Librus, informacji nt. praw dziecka;</i> <i>– prowadzenie Skrzynki Zaufania dla uczniów w SP Nr 2;</i> <i>– spektakl profilaktyczny w wykonaniu teatru Grupa T z Torunia pn. Strach ma wielkie oczy (poruszający problematykę agresji, przemocy rówieśniczej oraz profilaktyki uzależnień) dla uczniów klas I – VI SP Nr 2;</i> <i>– badania ankietowe nt. poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole i w domu dla 156 uczniów SP Nr 7;</i> <i>– badania ankietowe Diagnoza czynników ryzyka i czynników chroniących w celu przeciwdziałania narkomanii i podejmowania przez uczniów zachowań ryzykownych – dla uczniów klas IV – VIII SP Nr 2;</i> <i>– udział w programie Granie na ekranie – dla 110 uczniów SP Nr 7;</i> <i>– udział w programie Trzymaj formę – dla uczniów klas V i VI SP Nr 3;</i> <i>– zajęcia warsztatowe kształtujące szacunek do innych i umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, rozwijające umiejętności społeczne, poprawiające relacje rówieśnicze oraz integrujące zespoły</i> 	<p>w Rodzinie dla Miasta Łowicza MKRPA w Łowiczu KPP w Łowiczu stowarzyszenia i organizacje pozarządowe kościół i organizacje kościelne</p>

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p><i>klasowe, prowadzone przez pedagoga szkolnego w SP Nr 2;</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>zajęcia kształtujące umiejętności emocjonalno – społeczne dla 37 uczniów z trudnościami w relacjach społecznych w SP Nr 7;</i> – <i>warsztaty profilaktyczne pn. Konsekwencje i wpływ alkoholu na rozwój psychofizyczny młodego człowieka – dla 64 uczniów II LO;</i> – <i>warsztaty Stop agresji i przemocy w szkole – dla uczniów klas VIII SP Nr 2;</i> – <i>warsztaty nt. Przemoc rówieśnicza – dla uczniów klas VIII SP Nr 1</i> <p><i>Ponadto realizowano działania i zajęcia edukacyjno - profilaktyczne, adresowane do rodziców:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>zapoznanie z wynikami badania ankietowego nt. poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole i w domu oraz ich omówienie – SP Nr 7;</i> – <i>upowszechnianie wśród rodziców informacji nt. przeciwdziałania przemocy oraz instytucji pomocowych (gazetki, ulotki informacyjne, plakaty);</i> – <i>upowszechnianie informacji, za pośrednictwem dziennika elektronicznego Librus, informacji nt. praw dziecka;</i> – <i>zajęcia profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi – dla rodziców uczniów SP Nr 4;</i> – <i>program Szkoła dla rodziców dla 12 rodziców uczniów SP Nr 7 (odbyły się 2 spotkania, a z powodu sytuacji epidemiologicznej kolejne nie doszły do skutku)</i> <p><i>Policjanci dzielnicowi i policjanci z Zespołu ds. Profilaktyki Społecznej Nieletnich i Patologii Komendy Powiatowej Policji w Łowiczu w 2020 r. wspólnie przeprowadzili z dziećmi i młodzieżą 4 spotkania profilaktyczne, w tym pogadanki z zakresu bezpiecznego korzystania z internetu i mediów społecznościowych, cyberprzemocy i innych zagrożeń w sieci mające na celu przeciwdziałanie demoralizacji oraz wykluczeniu społecznemu.</i></p> <p><i>W ramach zadań publicznych NGO (Roczny Program Współpracy z NGO na rok 2020 oraz Miejskie Program Profilaktyki Przeciwdziałania Patologiom) organizowano w dyscyplinach: piłka nożna (szkółka</i></p>	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>dziecięca), judo, koszykówka (szkółka dziecięca), tenis stołowy, piłka siatkowa, lekko atletyka, szachy, karate, jeździectwo - zajęcia dla dzieci i młodzieży wyspecyfikowane pod kątem profilaktyki w ww. zakresie, gdzie podstawą działań były:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) propagowanie zdrowego stylu życia, prowadzenie zajęć profilaktycznych lub terapeutycznych przez osobę posiadającą merytoryczne przygotowanie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz choroby alkoholowej, które powinny obejmować: zasady, normy postępowania zapisane w formie regulaminu zajęć (m.in. zakaz stosowania używek, przeklinania, stosowania reguł fair play), trening umiejętności życiowych, uczenia rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie z trudnymi emocjami, ponoszenia konsekwencji decyzji, komunikacji w grupie, zajęcia ukierunkowane na rozwój umiejętności społecznych i życiowych, zapobieganie agresji, kształtowanie postaw obywatelskich, b) propagowanie aktywnych form spędzania wolnego czasu, zwiększenie poczucia własnej wartości, c) pomoc tym beneficjentom, którzy z różnych przyczyn sami nie zgłaszają się do instytucji pomocowych, np. z powodu niewiedzy lub uwarunkowań społecznych, d) bezpośrednie docieranie do dzieci i młodzieży, w szczególności ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym uzależnieniami i przemocą. <p><u>Powyższe zadania realizowały podmioty w kwotach:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ucniowski Klub Sportowy, „Soccer Kids”, ul. Grunwaldzka 3/5, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka nożna (szkółka dziecięca) - „Łączy nas piłka” - 17 000 zł 2. Ucniowski Klub Sportowy, „Akademia Piłkarska Champions”, Os. Tkaczew 1/25, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja 	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka nożna (szkółka dziecięca) - „Tu zaczyna się futbol” - 17 000 zł</p> <p>3. Międzyszkolny Klub Sportowy „ZRYW” Łowicz, ul. Jana Pawła II 3, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie judo - „Trening czyni mistrza” - 25 000 zł</p> <p>4. Klub Sportowy „Księżak”, ul. Jana Pawła II 3, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie koszykówka (szkółka dziecięca) - „Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie koszykówka - szkółka koszykówka” - 10 000 zł</p> <p>5. Uczniowski Miejski Klub Sportowy „Księżak”, ul. Jana Pawła II 3, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie tenis stołowy - „Tenis stołowy moim sportem” - 22 000 zł</p> <p>6. Uczniowski Klub Sportowy „Korabka”, ul. Grunwaldzka 9, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka siatkowa, lekko atletyka, szachy „Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie lekka atletyka” - 15 000 zł</p> <p>7. Uczniowski Klub Sportowy „Korabka”, ul. Grunwaldzka 9, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza</p>	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>w dyscyplinie piłka siatkowa, lekko atletyka, szachy „Organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka siatkowa” – 14 500 zł</p> <p>8. Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka”, Al. Sienkiewicza 62, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka siatkowa, lekko atletyka, szachy - „Lekkoatletyka i szachy – sport dla każdego” – 26 000 zł</p> <p>9. Uczniowski Klub Sportowy Pijarski Klub Sportowy, ul. Pijarska 2, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie piłka siatkowa, lekko atletyka, szachy - „Szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie biegów lekkoatletycznych oraz szachów” – 14 000 zł</p> <p>10. Łowicki Klub Karate „Kyokushin Fighter”, os. Dąbrowskiego 13/20, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie karate - „Karate życie z pasją” – 5 500 zł</p> <p>11. Stowarzyszenie Rehabilitacyjno-Edukacyjne KARINO, ul. Pijarska 1, 99-400 Łowicz - Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym/ zadanie: organizacja pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Łowicza w dyscyplinie jeździectwo (szkółka dla dzieci i młodzieży) - „Zajęcia sportowe w KARINO 2020” – 13 000 zł</p>	
4.2. Stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości uczestnictwa w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego	4.2.1. Opracowanie dla dzieci i młodzieży oferty zajęć pozaszkolnych oraz zachęcanie do aktywnego udziału w wydarzeniach organizowanych dla nich na terenie Łowicza	<p>Zajęcia pozaszkolne organizowane dla dzieci i młodzieży na terenie Łowicza – wymieniono poniżej</p> <p>Liczba dzieci i młodzieży korzystających ze zorganizowanych pozaszkolnych form spędzania czasu wolnego – 4 213,</p>	MOPS w Łowiczu ŁOK, OSiR, Urząd Miejski w Łowiczu, PTTK Oddział

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
i rozwijania zainteresowań		<p>w tym zorganizowanych przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – jednostki organizacyjne Miasta – ok. 3 225 dzieci i młodzieży: <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa Nr 1– zajęcia pozalekcyjnych i koła zainteresowań: zajęcia rozwijające zainteresowania polonistyczne (klasy I-III) – 11 uczniów, zajęcia rozwijające zainteresowania matematyczne (klasy I-III) – 14 uczniów, zajęcia rozwijające zainteresowania plastyczne (klasa III) – 12 uczniów, chór (klasy I-III) – 44 uczniów, koło turystyczne (klasy VI-VII) – 20 uczniów, koło fotograficzne (klasy IV i VII) – 10 uczniów, koło taneczne (klasy IV-VII) – 15 uczniów, zajęcia szachowe (klasy I-III) – 44 uczniów, <i>Poznaj siebie, poznaj język</i> (klasa VIII) – 16 uczniów, zajęcia doskonalenia nauki pływania (klasy IV-VIII) – 10 uczniów, zajęcia rekreacyjno – sportowe (klasy IV-VIII) – 26 uczniów oraz ponadto: zajęcia logopedyczne (klasy I-III) – 11 uczniów, zajęcia kompensacyjne (klasa I) – 12 uczniów, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z j. polskiego (klasy IV-VIII) – 34 uczniów, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z j. angielskiego (klasy II-VIII) – 22 uczniów, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z matematyki (klasy IV-VIII) – 35 uczniów, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze (klasy I-III) – 17 uczniów • Szkoła Podstawowa Nr 2– zajęcia pozalekcyjnych i koła zainteresowań: koła sportowe – 105 uczniów, koło teatralne – 23 uczniów, koło plastyczne – 32 uczniów, koło szachowe – 8 uczniów, koło j. niemieckiego – 120 uczniów, koło j. angielskiego – 60 uczniów, koło informatyczne – 48 uczniów, koło matematyczne – 139 uczniów, koło regionalne – 23 uczniów • Szkoła Podstawowa Nr 3– zajęcia pozalekcyjnych i koła zainteresowań: zajęcia rozwijające uzdolnienia z j. polskiego – 24 uczniów, zajęcia rozwijające uzdolnienia z matematyki – 57 uczniów, zajęcia rozwijające uzdolnienia z ortografii – 13 uczniów, zajęcia rozwijające uzdolnienia (koło plastyczne) – 8 uczniów, zajęcia artystyczne – 8 uczniów, zajęcia rozwijające 	w Łowiczu, placówki oświatowe, stowarzyszenia i organizacje pozarządowe, świetlice środowiskowe, kluby sportowe

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>uzdolnienia muzyczno – rytmiczne – 8 uczniów, zajęcia rozwijające uzdolnienia (SKS – koszykówka) – 8 uczniów, zajęcia rozwijające uzdolnienia (zajęcia sportowe) – 16 uczniów, zajęcia rozwijające uzdolnienia (koło biologiczne) – 8 uczniów, zajęcia rozwijające uzdolnienia (koło fizyczno – chemiczne) – 23 uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szkoła Podstawowa Nr 4– zajęcia pozalekcyjnych i koła zainteresowań: koło teatralne – 8 uczniów, koło przyrodnicze – 8 uczniów, koło ekologiczne – 8 uczniów, koło matematyczne – 15 uczniów, koło plastyczne – 12 dzieci, koło czytelnicze – 4 uczniów, koło ortograficzne – 7 uczniów, koło taneczne – 13 uczniów, koło wokalne – instrumentalne – 8 uczniów, zespół folklorystyczny – 13 uczniów, zajęcia rekreacyjno – sportowe – 94 uczniów • Szkoła Podstawowa Nr 7– zajęcia pozalekcyjnych i koła zainteresowań: zajęcia sportowe – 15 uczniów, <i>Innowacja sportowa – piłka nożna</i> – 23 uczniów, koło matematyczno – informatyczne – 7 uczniów, koło ekologiczne <i>Z ekologią za pan brat</i> – 7 uczniów, zajęcia kreatywne <i>Kolorowy świat i ja</i> – 7 uczniów, zajęcia kreatywne <i>Plastyka szalona i kreatywna</i> – 5 uczniów, koło plastyczne – 4 uczniów, <i>Zabawy i ćwiczenia rozwijające kreatywność</i> – 14 uczniów, zajęcia matematyczno – przyrodnicze <i>Klubik małego matematyka i odkrywcy</i> – 12 uczniów, <i>Klucz do kodowania</i> – 34 uczniów, zajęcia artystyczno – plastyczne <i>Zaczarowany świat wokół nas</i> – 12 uczniów, zajęcia rozwijające kreatywność <i>Twórcze zabawy</i> – 10 uczniów, <i>Rekreacja i turystyka</i> – 18 uczniów, koło matematyczne – 6 uczniów, koło polonistyczne – 5 uczniów, koło j. francuskiego – 8 uczniów, zajęcia medialno – historyczne <i>Patriotyzm współcześnie</i> – 18 uczniów, koło teatralne – 12 uczniów, koło j. angielskiego – 11 uczniów, zajęcia kreatywne <i>Odkrywamy tajemnicę przyrody</i> – 13 uczniów, zajęcia kreatywne <i>Z książką w świat</i> – 15 uczniów, Szkolny Klub <i>Bibliofil</i> – 15 uczniów • łowicki Ośrodek Kultury, w ramach cyklicznych projektów: „Mały 	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p>OCH! Film Festiwal” – 1 250 osób, „OCH! Film Festiwal” – 2 000 (młodzież i również os dorosłe), „Turbowakacje” (warsztaty <i>ABC folkloru</i>; pokaz iluzji; warsztaty plastyczne <i>Mały Artysta</i>; spotkania <i>Bajkowe środy</i>; warsztaty animacyjne <i>Willy ŁOK prezentuje</i>; warsztaty <i>Na wszystko jest przysłowie</i>; warsztaty <i>Łowicka grafika dla smyka</i>; warsztaty <i>Łowickie pasiaki jako inspiracja</i>), kino letnie na dziedzińcu ŁOK</p> <p>– 200 osób, projekt edukacji filmowej X Muza <i>Literatura i film</i> – 200 osób</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miejska Biblioteka im. A.K. Cebrowskiego – „Wakacje z Biblioteką” (4 spacer – spotkania związane z osobami A.K. Cebrowskiego oraz R. Oczykowskiego, adresowane do dzieci w wieku 10 – 14 lat) – 30 osób • Ośrodek Sportu i Rekreacji – „Ferie 2020 z OSiR”, „Sportowe Wakacje 2020” (imprezy skierowane do dzieci w wieku szkolnym, mające charakter ogólnorozwojowy, których celem jest integracja w grupie rówieśniczej i wdrażanie do samodzielności, a przede wszystkim poznawanie różnorodnych form aktywności fizycznej, nabywanie i kształtowanie nowych umiejętności oraz podnoszeniu poziomu swojej sprawności ogólnej) <p>– Stowarzyszenie Rodzin Katolickich Diecezji Łowickiej – Koło przy Parafii Św. Ducha w Łowiczu otrzymało dotacje na realizację zadania dotyczącego prowadzenia zajęć opiekuńczo – wychowawczych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (Świetlica Integracyjna „Słonko”) – 16 dzieci i młodzieży z terenu miasta</p> <p>– łowickie stowarzyszenia, w ramach realizowanych zadań publicznych - 372 osoby:</p> <ul style="list-style-type: none"> • MUKS „Pelikan” (piłka nożna) – 128 osób • UMKS „Księżak” (koszykówka) – 60 osób • Piłka nożna (szkółka dziecięca) – 44 osoby • Koszykówka (szkółka dziecięca) – 20 osób • Piłka siatkowa, lekkoatletyka, szachy – 60 osób • Judo – 20 osób • Tenis stołowy – 10 osób 	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<ul style="list-style-type: none"> • Karate – 20 osób • Jeździectwo – 10 osób <p><i>W Łowiczu dzieci i młodzież mają możliwość rozwijania zainteresowań i umiejętności w szkołach, również w Samorządowej Szkole Muzycznej I Stopnia.</i></p> <p><i><u>Dla dzieci i młodzieży, w ramach tworzenia dodatkowych form spędzania czasu wolnego, w 2020 r. zorganizowano w szkołach podstawowych na terenie Łowicza, w okresie ferii zimowych i wakacji, półkolonie.</u></i></p> <p><i>W tej formie zajęć z terenu miasta zimą uczestniczyło 163 dzieci i młodzieży (SP Nr 4, SP Nr 3 i Pijarska SP Królowej Pokoju), zaś w czasie wakacji – 26 dzieci i młodzieży (SP Nr 3).</i></p> <p><i>W ŁOK dzieci i młodzież mogli rozwijać swoje zainteresowania w sekcjach stałych i kołach zainteresowań: Dziecięco – Młodzieżowy Zespół Ludowy „Koderki” – 60 osób, koło plastyczne „Akwarelki”- 20 osób, koło plastyczne „Impress” – 20 osób, Studio Piosenki ŁOK – 12 osób oraz 4 zespoły muzyczne – 20 osób.</i></p> <p><i>W ramach zajęć dofinansowanych ze środków zewnętrznych, ŁOK wspólnie z Miejską Biblioteką, w 2020 r. realizowali warsztaty gwarowe łącznie dla 282 dzieci i młodzieży w wieku 8 - 16 lat, współfinansowane przez Narodowe Centrum Kultury z programu EtnoPolska 2020, pn. Z gwarą za pan brat! (działania promujące dialekt łowicki).</i></p> <p><i>Działalność programowa kina Feniks w 2020 r. objęła 22 tytuły filmów dla dzieci na 155 seansach oraz 12 tytułów dla młodzieży na 79 seansach.</i></p>	
Cel szczegółowy 5 Reintegracja rodziny			
5.1. Monitorowanie danych dotyczących rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej oraz wydatków ponoszonych z tego tytułu przez gminę	5.1.1. Monitorowanie liczby rodzin biologicznych, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	Liczba rodzin biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej – 74 rodziców biologicznych Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej – 52	MOPS w Łowiczu PCPR w Łowiczu
	5.1.2. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej przez Gminę Miasto Łowicz	Wysokość wydatków poniesionych przez samorząd gminny w zakresie współfinansowania pobytu dzieci z terenu Łowicza w pieczy zastępczej	MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		– 210 564,07 zł Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które współfinansowano pobyt – 40 (z 32 rodzin)	
5.2. Motywowanie i wspieranie rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do podejmowania działań w celu umożliwienia dzieciom powrotu do rodziny naturalnej	5.2.1. Diagnoza środowisk rodzin biologicznych przez pracowników socjalnych	Ilość wywiadów środowiskowych przeprowadzonych w rodzinach biologicznych, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej - 71	MOPS w Łowiczu
	5.2.2. Praca z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba rodzin wspieranych przez pracowników socjalnych/ asystentów rodziny - 3	MOPS w Łowiczu
5.3. Ocena sytuacji życiowej rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	5.3.1. Monitorowanie sytuacji rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Liczba informacji sporządzonych na wniosek PCPR-ów i POW-ów na temat sytuacji życiowej rodziców biologicznych dzieci przebywających w pieczy zastępczej - 71	MOPS w Łowiczu
	5.3.2. Udział pracowników socjalnych/ asystentów rodziny/ koordynatora Zespołu ds. Asysty Rodzinnej w okresowych ocenach sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Ilość dokonanych ocen okresowych sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych, przeprowadzonych z udziałem pracowników socjalnych/ asystentów rodziny/ koordynatora Zespołu ds. Asysty Rodzinnej – 0 (z powodu COVID-19, w 2020 r. ww. pracownicy MOPS nie uczestniczyli w posiedzeniach Zespołu ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w PCPR)	MOPS w Łowiczu PCPR w Łowiczu placówki opiekuńczo - wychowawcze
Cel szczegółowy 6			
Rozwój zasobów ludzkich działających na rzecz wspierania rodziny			
6.1. Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w obszarze wspierania rodziny poprzez stworzenie możliwości rozwoju zawodowego oraz poprawa jakości pracy pracowników merytorycznych w wyniku korzystania z poradnictwa w formie superwizji	6.1.1. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zawodowych przez osoby bezpośrednio wspierające rodziny (pracowników socjalnych i asystentów rodziny)	Liczba zorganizowanych szkoleń/ kursów specjalistycznych – 2, w tym: – Wykładnia i stosowanie prawa przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Praktyczne aspekty prowadzenia interwencji i motywowania do zmian – Warsztaty z elementami superwizji, realizowane w ramach Projektu Port „Szczęśliwa Rodzina” Liczba uczestników szkoleń/ kursów specjalistycznych – 75, w tym: – Wykładnia i stosowanie prawa przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Praktyczne aspekty prowadzenia interwencji i motywowania do zmian – 31 osób – Konferencja <i>Formy i metody wspierania zdrowia psychofizycznego i kompetencji społecznych dzieci i młodzieży zagrożonych</i>	MOPS w Łowiczu

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p><i>niedostosowaniem społecznym w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii Domostwo w Żychlinie – 2 osoby (asystent rodziny, koordynator Zespołu ds. Asysty Rodzinnej)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Praktyczne aspekty ochrony danych osobowych – 16 osób (4 osoby z kadry kierowniczej MOPS, 1 asystent rodziny, 11 pracowników socjalnych)</i> – <i>Warsztaty kooperacyjne „Razem czy osobno – czy współpraca się opłaca? Sztuka synergii” – 6 osób (3 osoby z kadry kierowniczej MOPS, 3 pracowników socjalnych)</i> – <i>Warsztaty kooperacyjne „Razem czy osobno – czy współpraca się opłaca? Szkoła animacji społecznej” – 6 osób (2 osoby z kadry kierowniczej MOPS, 4 pracowników socjalnych)</i> – <i>Warsztaty kooperacyjne „Razem czy osobno – czy współpraca się opłaca? Publiczne relacje i promocja w pomocy społecznej – 1 osoba (pracownik socjalny)</i> – <i>Epidemia COVID-19 a ustalanie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej. Rodzinny wywiad środowiskowy – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Prawa i obowiązki zakładu pracy związane z COVID-19 – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Back to office – powrót pracowników do biur w kontekście ochrony danych osobowych – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Reorganizacja i restrukturyzacja pracy w czasach COVID-19 – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Świadczenia na rzecz pracowników w czasach pandemii koronawirusa – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Wykonywanie zadań przez OPS a ograniczenia koronawirusem – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Organizacja pracy i świadczenie pomocy przez ośrodki pomocy społecznej w sytuacji zagrożenia epidemicznego – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Rozliczanie wynagrodzeń pracowników samorządowych – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> – <i>Kurs pierwszej pomocy – 1 osoba (kadra kierownicza)</i> 	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
	<p>6.1.2. Organizacja superwizji dla osób wspierających rodziny (pracowników socjalnych i asystentów rodziny)</p>	<p>– Warsztaty z elementami superwizji – 4 osoby (4 pracowników socjalnych)</p> <p>Liczba godzin zrealizowanej superwizji (indywidualna/ grupowa) – 22, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 20 godz. – Warsztaty z elementami superwizji, realizowane w ramach Projektu Port „Szczęśliwa Rodzina” oraz – 2 godz. - Panel dyskusyjny – Wymiana spostrzeżeń i doświadczeń w zakresie współpracy z rodzinami oraz budowanie współpracy interdyscyplinarnej w działaniach na rzecz rodzin w kontekście tematyki realizowanej na warsztatach z elementami superwizji, w ramach Projektu Port „Szczęśliwa Rodzina” <p>Liczba osób uczestniczących w superwizji – 4 pracowników socjalnych</p> <p><i>Superwizja pracy socjalnej to specyficzny proces uczenia się, w którym pracownik socjalny lub inna osoba realizująca pracę socjalną, współpracując z superwizorem, rozwija swoje umiejętności interpersonalne i uczy się postępowania metodycznego w pracy z klientem pomocy społecznej lub rozwiązywania kwestii społecznej. Proces superwizji opiera się na współpracy z superwizorem lub współpracy z superwizorem i grupą superwizyjną. Pojęcie superwizji pracy socjalnej obejmuje swoim znaczeniem wiele celów i bardzo różne działania. (Superwizja pracy socjalnej dla praktyków, prac. zbior., Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2016)</i></p> <p><i>Cele superwizji pracy socjalnej:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zaktywizowanie zespołu pracowników do doskonalenia metod pracy socjalnej, stosowania nowych rozwiązań (metod, technik i narzędzi) dla osiągnięcia pozytywnych zmian sytuacji klienta (rodziny, grupy, społeczności). 2) Pomoc pracownikom socjalnym w rozpoznaniu i dostrzeżeniu różnic pomiędzy celami klienta a celami pomocy społecznej oraz ukrytymi celami pracownika socjalnego. 3) Ochrona klientów przed nieprofesjonalnymi postawami pracownika 	<p>MOPS w Łowiczu</p>

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok
oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Zadanie do realizacji	Działania podejmowane w 2020 roku w ramach realizacji zadania	Wskaźniki ewaluacji	Realizatorzy/ Partnerzy
		<p><i>socjalnego.</i></p> <p>4) <i>Podniesienie skuteczności pracy zespołowej pracowników.</i></p> <p>5) <i>Zwiększenie skuteczności pracy socjalnej poprzez:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>– uchwycenie rzeczywistej przyczyny dokonującej się zmiany sytuacji klienta;</i> <i>– ujawnienie przyczyny nieskuteczności podejmowanych działań.</i> <p>6) <i>Motywowanie pracowników do planowania pracy, a w szczególności do stosowania takich narzędzi, jak kontrakt, plan, projekt.</i></p> <p>7) <i>Stworzenie pracownikom warunków do samokształcenia i doskonalenia warsztatu pracy poprzez wymianę doświadczeń.</i></p> <p>8) <i>Umocnienie integracji zespołu pracowników, zapewnienie im poczucia bezpieczeństwa i wsparcia w grupie.</i></p> <p>9) <i>Wsparcie komunikacji w zespole pracowników, a także między pracownikami a kadrą kierowniczą.</i></p> <p>10) <i>Zapobieganie i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu. Zapewnienie pracownikom wsparcia emocjonalnego niezbędnego do wykonywania stresującej pracy.</i></p>	

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny za 2020 rok oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań

Realizując „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021”, w 2020 roku osiągnięto następujące rezultaty:

1. Efektywne wsparcie rodzin z terenu miasta Łowicza poprzez realizację celu głównego i celów szczegółowych
2. Wzmocnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz poprawa funkcjonowania rodzin i ich członków w sferze socjalno – bytowej
3. Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji
4. Nabycie przez rodziny dotknięte trudnościami w opiece i wychowaniu dzieci umiejętności prawidłowego realizowania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a poprzez to również poprawa ich społecznego funkcjonowania
5. Zwiększenie wiedzy i kompetencji rodzicielskich w zakresie zaspokajania potrzeb rozwojowych dziecka, odpowiedniego działania wychowawczego względem dziecka
6. Podniesienie umiejętności oraz kompetencji prospołecznych dzieci i młodzieży oraz wzrost poziomu świadomości dzieci i młodzieży wobec zjawiska przemocy, uzależnień i innych zachowań ryzykownych
7. Zwiększenie umiejętności rozwiązywania konfliktów w rodzinach
8. Poprawa relacji rodzinnych, małżeńskich/ partnerskich
9. Umocnienie więzi rodzinnych
10. Umożliwienie dziecku prawidłowego rozwoju w rodzinie biologicznej, środowisku lokalnym i grupach rówieśniczych
11. Wzrost motywacji rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do uczestnictwa w różnych formach wsparcia i podejmowania działań, mających na celu umożliwienie dzieciom powrotu do rodziny naturalnej
12. Reintegracja rodziny wyrażająca się w powrocie dziecka do rodziny biologicznej
13. Zwiększenie dostępności rodzin dysfunkcyjnych do poradnictwa specjalistycznego
14. Profesjonalizacja wsparcia kierowanego do dziecka i rodziny
15. Podniesienie jakości usług świadczonych przez osoby i instytucje zaangażowane w pracę na rzecz rodzin z dziećmi, zwłaszcza środowisk dysfunkcyjnych
16. Umocnienie współpracy na płaszczyźnie wspierania rodziny pomiędzy asystentem rodziny, pracownikiem socjalnym a przedstawicielami innych instytucji i organizacji działającymi na rzecz dziecka i rodziny
17. Zacieśnienie oraz udoskonalenie form współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodzin z dziećmi
18. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej wobec roli i wartości rodziny

Pomimo podjętych przez MOPS w Łowiczu działań, w 2020 r., nie osiągnięto w pełni założonego celu szczegółowego 2: Zapewnienie pomocy rodzinom w prawidłowym wypełnianiu funkcji rodzicielskich oraz w ramach wsparcia kobiet w ciąży i połogu – nie zrealizowano bowiem zadania: 2.1. Wsparcie rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez działanie: 2.1.5. Wsparcie rodzin naturalnych rodzinami wspierającymi, z powodu braku chętnych rodzin do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. W kolejnym roku realizacji Programu, tj. w 2021 r., będą kontynuowane starania w tym zakresie.

III. INFORMACJA O POTRZEBACH ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY W 2021 ROKU

Mając na uwadze szerokie spektrum problemów i specyfikę pracy z rodzinami, objętymi wsparciem specjalistów i asystentów rodziny, zauważa się potrzebę:

- kontynuacji zatrudnienia asystentów rodziny i utrzymania liczby zatrudnionych asystentów rodziny w celu stworzenia możliwości dla prowadzenia skutecznej pracy z rodzinami;
- dostępu do środków finansowych, umożliwiających ciągłe podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych pracowników wspierających rodziny poprzez udział w szkoleniach i innych formach kształcenia;
- dostępu do środków finansowych, umożliwiających objęcie asystentów rodziny, pracowników socjalnych i innych pracowników wspierających rodziny wsparciem w formie superwizji (zarówno indywidualnej, jak i grupowej), w celu:
  - dokonania profesjonalnej analizy praktyki zawodowej ww. grup zawodowych,
  - poprawy jakości wykonywanej pracy,
  - doskonalenia zawodowego,
  - poprawy relacji i komunikacji między pracownikami,
  - nauki nowych rozwiązań w pracy z klientem,
  - oceny swojej pracy i wprowadzenia zmian,
  - uświadomienia źródeł problemów,
  - ukazania zadań priorytetowych dla instytucji - pracę z rodziną i dzieckiem,
  - kontroli realizacji celów statutowych MOPS – weryfikacja zgodności podejmowanych działań pracowników z obowiązującymi procedurami i przepisami;
- stworzenia możliwości dostępu do porad prawnych w MOPS zarówno dla rodzin, jak i asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych;
- rozwoju poradnictwa psychologicznego w MOPS;
- zapewnienia środków na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- zintegrowania i utrzymania dobrej współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę dla kompleksowego wsparcia rodzin.

Zabezpieczenie powyższych potrzeb pozwoli na podwyższenie jakości wsparcia udzielanego rodzinom wieloprotblemowym z dziećmi oraz na pełniejsze wykorzystanie własnych zasobów i wypracowanie zintegrowanego systemu wspierania rodzin.